

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2023-5-005
Karar Sayısı : 24-39/927-398
Karar Tarihi : 26.09.2024

(Soruşturma)

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Ahmet ALGAN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK,
Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Ayşe ERGEZEN, Cengiz ÇOLAK,
Rıdvan DURAN

B. RAPORTÖRLER : Ahmet Ogün KARAGÜLLE, Belma Nilüfer KIRIMLI,
Bengi ESEN, Mine ŞEVİK

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : Gizlilik Talebi Bulunmaktadır

D. HAKKINDA SORUŞTURMA

YAPILANLAR :

- Mir İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Sürücü Kursu İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti.
Kurtuluş Mah. Acun Sk. No:6/2 Merkez/Uşak
- True Özel Araştırma ve Danışmanlık Tic. San. Ltd. Şti.
Sahabiye Mah. Mete Cad. Akçakaya İş Hanı Blok No:5 İç Kapı
No:203 Kocasinan/Kayseri

(1) **E. DOSYA KONUSU:** Uşak ilinde sürücü adaylarına yönelik öğretim hizmeti sunan teşebbüslerin fiyat tespiti yapmak suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddiası

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 22.02.2023 tarih ve 35914 sayı ile giren başvuruda özetle;

- Uşak ilinde faaliyet göstermekte olan sürücü kurslarının sahipleri tarafından belirli aralıklarla toplantılar gerçekleştirildiği ancak ilerleyen süreçte bu toplantıların tek fiyat uygulama amacıyla anlaşma sağlanması şeklini aldığı,
- Bahse konu toplantılarda belirlenen fiyatların belirli aralıklarla revize edildiği, ilerleyen süreçte bu fiyatların "Millî Eğitim Bakanlığı Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu Yönetmeliği'nde (MTSK Yönetmeliği) yer verilen şartları ihlal edecek şekilde belirlendiği,
- İlgili uygulamalara yönelik anlaşmaya taraf sürücü kurslarınca "Fiyat Protokolü" başlıklı sözleşme imzalandığı, sürücü kursları tarafından imzalanan protokolde tek fiyat anlaşmasının yanı sıra kurs ücretinin tahsilinde uygulanacak taksit sayısının da ortaklaşa tespit edildiği,
- Belirlenen fiyatın altında kursiyer kaydeden sürücü kursları için cezai yaptırım uygulama kararı alınarak ceza tutarlarına karşılık gelen bonolar düzenlendiği, bu bonoların tahsili için ise hukuki süreç başlatıldığı,
- Buna göre ilgili protokolde sürücü kurslarınca birlikte tespit edilen fiyatlara aykırı davranılması halinde, belirlenen ücretin altında kursiyer kaydeden sürücü kurslarının ilk ihlal için (.....)TL+KDV, ikinci ihlal için (.....)TL+KDV, üçüncü ve

devam eden her ihlal için (.....)TL+KDV cezai şart ödeyeceği, senetlerin borçlu/keşideci kısmında sürücü kurslarının, alacaklı kısmında ise True Özel Araştırma ve Danışmanlık Tic. San. Ltd. Şti. (TRUE DANIŞMANLIK) ünvanlı üçüncü taraf bir denetim şirketi yetkilisi olan (.....)'nın adının yer aldığı,

- Anlaşmaya taraf olan sürücü kurslarının ilgili protokole uyup uymadıklarının denetiminin de yine TRUE DANIŞMANLIK tarafından sağlandığı ve bahsi geçen denetim şirketinin ilgili denetim hizmeti kapsamında sürücü kurslarından aidat adı altında bir bedel aldığı,

iddia edilerek gereğinin yapılması talep edilmiştir. Ayrıca başvurunun ekinde, 11.01.2022 başlangıç tarihli ve "PROTOKOL" başlıklı, fiyat belirlenmesi konulu, sürücü kursları tarafından imzalı bir sözleşme örneği sunulmuştur.

- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** İlgili başvuru üzerine Rekabet Kurulunun (Kurul) 16.03.2023 tarihli ve 23-14/238-M(1) sayılı kararı ile Uşak ilinde faaliyet gösteren bazı sürücü kursları hakkında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 40. maddesinin birinci fıkrası uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Kurul kararı ve Başkanlık Makamının 04.08.2023 tarih ve 69812 sayılı görevlendirme onayı doğrultusunda 14.08.2023'te başlatılan önaraştırma kapsamında 15.08.2023-17.08.2023 tarihleri arasında yerinde incelemeler gerçekleştirilmiştir. İlaveten Kurulun 31.08.2023 tarih ve 23-40/776-M sayılı kararı ile TRUE DANIŞMANLIK hakkında 4054 sayılı Kanun'un 14. ve 15. maddesinde düzenlenen yetkilerin kullanılmasına karar verilmiş ve 08.10.2023 tarihinde yerinde inceleme gerçekleştirilmiştir.
- (4) Önaraştırma süreci devam ederken 15.08.2023 tarihinde başvuru sahibi ile görüşme gerçekleştirilmiştir.
- (5) Dosya kapsamında değerlendirilmek üzere gerçekleştirilen yerinde incelemeler esnasında inceleme yapılan sürücü kurslarından ve başvuru sahibinden bilgi ve belge talebinde bulunulmuştur. Talep edilen bilgiler doğrultusunda ve Özel Elit Ege Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu-Ömriye BAYDUR (ELİT EGE MTSK) tarafından gönderilen yazı 21.08.2023 tarih ve 41758 sayı, Özel Akdoğan Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu-Nurullah AKDOĞAN (AKDOĞAN MTSK) tarafından gönderilen yazı 21.08.2023 tarih ve 41766 sayı, Özel Erdilek Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu-Dilek ILGIN (ERDİLEK MTSK) tarafından gönderilen yazı 22.08.2023 tarih ve 41799 sayı, Özel Uşak Tek Motorlu Taşıtlar Sürücü Kursu Ticaret Limited Şirketi (TEK MTSK) tarafından gönderilen yazı 22.08.2023 tarih ve 41800 sayı, Özel Ergül Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu-Ergül KARAKOYUN (ERGÜL MTSK) tarafından gönderilen yazı 22.08.2023 tarih ve 41802 sayı, Uşak Erol Kardeşler Eğitim Öğretim Hizmetleri Nakliye Gıda Ticaret Limited Şirketi (LİDER MTSK) tarafından gönderilen yazı 22.08.2023 tarih ve 41804 sayı, Banaz Özel Kardelen Eğitim Hizmetleri ve Tic. Ltd. Şti. (BANAZ KARDELEN MTSK) tarafından gönderilen yazı 23.08.2023 tarih ve 41817 sayı, Özel Süren Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu-Suat SÜREN (SÜREN MTSK) tarafından gönderilen yazı 23.08.2023 tarih ve 41840 sayı, Uşak Akademi Eğt. Hiz. Ltd. Şti. (BURAK MTSK) tarafından gönderilen yazı 23.08.2023 tarih ve 41843 sayı, Özel Eşme Osmanlı Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu-Ömer Metin ÇAKAL (EŞME OSMANLI MTSK)¹ tarafından gönderilen

¹ 15.02.2024 tarihli ve 24-08/151-M sayılı Kurul kararı ile soruşturma tarafı Özel Akdoğan Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu ünvanı Özel Akdoğan Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu-Nurullah AKDOĞAN, Özel Elit Ege Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu ünvanı Özel Elit Ege Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu-Ömriye BAYDUR, Özel Erdilek Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu ünvanı Özel Erdilek Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu-Dilek ILGIN, Özel Ergül Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu ünvanı Özel Ergül Motorlu Taşıt Sürücüleri

yazı 24.08.2023 tarih ve 41851 sayı, Güray Eğitim Hizm. İnş. Tur. Taş. Hayv. San. ve Tic. Ltd. Şti. (GÜRAY MTSK) tarafından gönderilen yazı 24.08.2023 tarih ve 41900 sayı, Zülfikar Özdemir-Yeni Uşak Sürücü Kursu ve Eğitim Hizmetleri (YENİ UŞAK MTSK) tarafından gönderilen yazı 25.08.2023 tarih ve 41929 sayı ve EŞME OSMANLI MTSK tarafından gönderilen yazı 29.08.2023 tarih ve 42017 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

- (6) Yapılan önaraştırma sonucunda hazırlanan 12.09.2023 tarih ve 2023-5-005/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu, 21.09.2023 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş olup 23-45/844-M sayılı karar ile BANAZ KARDELEN MTSK, GÜRAY MTSK, Mir İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Sürücü Kursu İnşaat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi (EMİR MTSK), AKDOĞAN MTSK, ELİT EGE MTSK, ERDİLEK MTSK, ERGÜL MTSK, EŞME OSMANLI MTSK, SÜREN MTSK, TEK MTSK, BURAK MTSK, LİDER MTSK, YENİ UŞAK MTSK ve TRUE DANIŞMANLIK hakkında 4054 sayılı Kanun'u ihlal edip etmediklerinin tespitine yönelik olarak aynı Kanun'un 41. maddesinin birinci fıkrası uyarınca soruşturma açılmasına karar verilmiştir.
- (7) Başvurunun Kartellerin Ortaya Çıkarılması Amacıyla Aktif İşbirliği Yapılmasına Dair Yönetmelik² (Aktif İşbirliği Yönetmeliği) kapsamında değerlendirilmesi için hazırlanan 11.09.2023 tarih ve 2023-5-005/BN-02 sayılı Bilgi Notu 21.09.2023 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş, 23-45/843-MP sayılı karar ile 22.02.2023 tarihli ve 35914 sayılı sayılı başvurunun, Yönetmeliğin 6. maddesinde belirlenen koşulları yerine getirmesi kaydıyla, bu aşamada Yönetmeliğin 4. maddesi kapsamında kabul edilmesine karar verilmiştir.
- (8) 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca hakkında soruşturma açılan sürücü kurslarına soruşturma açıldığına ve ilk yazılı savunmalarını 30 gün içinde gönderilmeleri gerektiğine ilişkin soruşturma bildirimleri tebliğ edilmiştir. ERGÜL MTSK'nin birinci yazılı savunması 06.11.2023 tarih ve 44300 sayı, LİDER MTSK'nin birinci yazılı savunması 06.11.2023 tarih ve 44304 sayı, ERDİLEK MTSK'nin birinci yazılı savunması 06.11.2023 tarih ve 44310 sayı, AKDOĞAN MTSK'nin birinci yazılı savunması 07.11.2023 tarih ve 44339 sayı, GÜRAY MTSK'nin birinci yazılı savunması 07.11.2023 tarih ve 44369 sayı, BURAK MTSK'nin birinci yazılı savunması 07.11.2023 tarih ve 44391 sayı, YENİ UŞAK MTSK'nin birinci yazılı savunması 08.11.2023 tarih ve 44427 sayı, TRUE DANIŞMANLIK'ın birinci yazılı savunması 09.11.2023 tarih ve 44448 sayı, EŞME OSMANLI MTSK'nin birinci yazılı savunması 09.11.2023 tarih ve 44493 sayı, ELİT EGE MTSK'nin birinci yazılı savunması 10.11.2023 tarih ve 44513 sayı ve TEK MTSK'nin birinci yazılı savunması 14.11.2023 tarih ve 44513 sayı ile

Kursu-Ergül KARAKOYUN, Özel Eşme Osmanlı Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu ünvanı Özel Eşme Osmanlı Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu-Ömer Metin ÇAKAL, Özel Süren Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu ünvanı Özel Süren Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu-Suat SÜREN, Özel Uşak Tek Motorlu Taşıtlar Sürücü Kursu ünvanı Özel Uşak Tek Motorlu Taşıtlar Sürücü Kursu Ticaret Limited Şirketi, Özel Lider Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu ünvanı Uşak Erol Kardeşler Eğitim Öğretim Hizmetleri Nakliye Gıda Ticaret Limited Şirketi, Özel Yeni Uşak Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu ünvanı Zülfikar Özdemir-Yeni Uşak Sürücü Kursu ve Eğitim Hizmetleri olarak değiştirilmiştir.

² Söz konusu yönetmelik başvuru tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan 15.02.2009 tarih ve 27142 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Kartellerin Ortaya Çıkarılması Amacıyla Aktif İşbirliği Yapılmasına Dair Yönetmelik, 16.12.2023 tarih ve 32401 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kartellerin Ortaya Çıkarılması Amacıyla Aktif İşbirliği Yapılmasına Dair Yönetmelik'in 11. maddesi çerçevesinde yürürlükten kaldırılmıştır. Bununla birlikte 16.12.2023 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Aktif İşbirliği Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinin söz konusu başvuruya uygulanabilir olduğu ve aleyhe bir durum ortaya çıkarmadığı anlaşıldığından dosya kapsamında hali hazırda yürürlükte bulunan yönetmelik dikkate alınmıştır.

Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Dosya kapsamında EMİR MTSK'dan talep edilen bilgi ve belgelere karşılık gönderilen cevabi yazı ise 12.10.2023 tarih ve 43497 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

- (9) Soruşturma süreci devam ederken, Kurum kayıtlarına 30.10.2023 tarih ve 44014 sayı ile intikal eden yazıyla LİDER MTSK, 30.10.2023 tarih ve 44015 sayı ile intikal eden yazıyla ERDİLEK MTSK, 30.10.2023 tarih ve 44019 sayı ile intikal eden yazıyla ERGÜL MTSK, 30.10.2023 tarih ve 44026 sayı ile intikal eden yazıyla SÜREN MTSK, 31.10.2023 tarih ve 44049 sayı ile intikal eden yazıyla ELİT EGE MTSK, 01.11.2023 tarih ve 44149 sayı ile intikal eden yazıyla AKDOĞAN MTSK, 01.11.2023 tarih ve 44153 sayı ile intikal eden yazıyla BANAZ KARDELEN MTSK, 03.11.2023 tarih ve 44226 sayı ile intikal eden yazıyla TEK MTSK, 03.11.2023 tarih ve 44236 sayı ile intikal eden yazıyla YENİ UŞAK MTSK, 06.11.2023 tarih ve 44256 sayı ile intikal eden yazıyla BURAK MTSK, 07.11.2023 tarih ve 44374 sayı ile intikal eden yazıyla GÜRAY MTSK, 09.11.2023 tarih ve 44467 sayı ile intikal eden yazıyla EŞME OSMANLI MTSK tarafından Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılmasına Yönelik Soruşturmalarda Uygulanabilecek Uzlaşma Usulüne İlişkin Yönetmelik (Uzlaşma Yönetmeliği) kapsamında uzlaşma usulünün başlatılması talep edilmiştir.
- (10) Devam eden süreçte soruşturma taraflarınca yapılan uzlaşma usulünün başlatılmasına ilişkin başvurular Kurulun 23.11.2023 tarihli toplantısında görüşülmüş ve talep eden tüm taraflar bakımından uzlaşma görüşmelerine başlanmasına karar verilmiştir. Bu çerçevede uzlaşma sürecinin başlatılması başvurusunda bulunan taraflar ile çevrimiçi olarak uzlaşma görüşmeleri gerçekleştirilmiştir. 15.02.2024 tarihli ve 24-08/151-M sayılı Kurul kararı ile soruşturma tarafı Özel Akdoğan Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu ünvanı Özel Akdoğan Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu-Nurullah AKDOĞAN, Özel Elit Ege Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu ünvanı Özel Elit Ege Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu-Ömriye BAYDUR, Özel Erdilek Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu ünvanı Özel Erdilek Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu-Dilek ILGIN, Özel Ergül Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu ünvanı Özel Ergül Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu-Ergül KARAKOYUN, Özel Eşme Osmanlı Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu ünvanı Özel Eşme Osmanlı Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu-Ömer Metin ÇAKAL, Özel Süren Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu ünvanı Özel Süren Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu-Suat SÜREN, Özel Uşak Tek Motorlu Taşıtlar Sürücü Kursu ünvanı Özel Uşak Tek Motorlu Taşıtlar Sürücü Kursu Ticaret Limited Şirketi, Özel Lider Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu ünvanı Uşak Erol Kardeşler Eğitim Öğretim Hizmetleri Nakliye Gıda Ticaret Limited Şirketi, Özel Yeni Uşak Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu ünvanı Zülfikar Özdemir-Yeni Uşak Sürücü Kursu ve Eğitim Hizmetleri olarak değiştirilmiştir.
- (11) Kurulun 14.03.2024 tarih ve 24-13/250-105 sayılı kararı ile; kartel oluşturmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettikleri iddiasına yönelik olarak yürütülen soruşturma kapsamında, Uşak ilinde motorlu taşıt sürücü kursu olarak faaliyet gösteren soruşturma tarafları AKDOĞAN MTSK, BANAZ KARDELEN MTSK, BURAK MTSK, ELİT EGE MTSK, ERDİLEK MTSK, ERGÜL MTSK, ESME OSMANLI MTSK, GÜRAY MTSK, LİDER MTSK, SÜREN MTSK, TEK MTSK, YENİ UŞAK MTSK bakımından soruşturmanın uzlaşma usulü ile sonlandırılmasına karar verilmiştir.
- (12) Soruşturma sürecinde 09.02.2024 tarihli ve 2023-5-005/BN-15 sayılı Bilgi Notu ile ek süre talep edilmiş, Kurulun 15.02.2024 tarihli ve 24-08/139-M sayılı kararıyla 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin birinci fıkrasında yer alan *"Gerekli görüldüğü hallerde bir defaya mahsus olmak üzere Kurul tarafından 6 aya kadar ek süre verilebilir."* hükmü uyarınca soruşturma süresi, bitiminden itibaren 3 ay uzatılmıştır. Bu kapsamda

soruşturma taraflarına 21.03.2024 tarihinde soruşturmanın süresinin bitiminden itibaren 3 ay uzatılmasına karar verildiğine dair bildirimde bulunulmuştur.

- (13) Yürütülen soruşturma ile ilgili olarak hazırlanan, 14.06.2024 tarihli Soruşturma Raporu, 4054 sayılı Kanun'un 45. maddesi gereğince EMİR MTSK'ye ve TRUE DANIŞMANLIK'a 03.07.2024 tarihinde tebliğ edilmiş ve teşebbüslerden ikinci yazılı savunmaları talep edilmiştir. Bununla birlikte bu talebe karşılık olarak soruşturma dosyasına herhangi bir savunma sunulmamıştır. Bu çerçevede 07.08.2024 tarihli Ek Yazılı Görüş hazırlanmıştır.
- (14) Kurul; yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen Rapor'a, Ek Görüş'e, toplanan delillere, yazılı savunmalara ve incelenen dosya kapsamına göre nihai kararı tesis etmiştir.
- (15) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili Rapor ve Ek Görüş'te,
- Haklarında soruşturma yürütülen;

1. True Özel Araştırma ve Danışmanlık Tic. San. Ltd. Şti. ile Mir İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Sürücü Kursu İnşaat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi hakkında;
 - a. 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri,
 - b. Bu doğrultuda anılan teşebbüslere aynı Kanun'un 16. maddesi ile Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik hükümleri uyarınca 2023 yılı gayri safi gelirleri üzerinden idari para cezası uygulanması gerektiği,
 - c. Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik'in 3. maddesi uyarınca dosya konusu ihlalin kartel niteliğinde olduğu, bu nedenle aynı Yönetmelik'in 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi gereğince temel para cezası olarak teşebbüslerin gayri safi gelirinin %2 ile %4'ü arasında bir oranın esas alınması gerektiği,
 - d. İhlalin süresinin bir yıldan uzun ve beş yıldan kısa olması nedeniyle temel para cezasının yarısı oranında artırılmasına gerektiği,
 - e. Ceza Yönetmeliği'nin 6. ve 7. maddeleri çerçevesinde anılan teşebbüslere uygulanacak idari para cezası bakımından ağırlaştırıcı ve hafifletici bir unsur bulunmadığı,
2. Mir İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Sürücü Kursu İnşaat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi hakkında 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin 6. fıkrası kapsamında idari para cezası verilmemesi gerektiği

ifade edilmiştir.

I. İNCELEME, GEREKÇE VE HUKUKİ DAYANAK

I.1. Hakkında Soruşturma Yürütülen Taraflar

I.1.1. EMİR MTSK

- (16) EMİR MTSK Uşak ili Merkez ilçesinde 2013 yılından itibaren motorlu taşıt sürücü kursu olarak faaliyet göstermektedir. Motorlu taşıt sürücüleri kursu olarak faaliyet göstermekte olan EMİR MTSK'nin başka herhangi bir şubesi bulunmamaktadır. EMİR MTSK'nin tek hissedarı hâlihazırda şirket müdürü olarak görev yapan (.....)'tir.

I.1.2. TRUE DANIŞMANLIK

- (17) TRUE DANIŞMANLIK şirketi 2021 yılında kurulmuş olup, kurumsal firmaların iç ve dış denetimini yürüten; hukuk, araştırma ve dedektiflik alanlarında faaliyet gösteren bağımsız bir denetim şirketidir. TRUE DANIŞMANLIK yurt içinde ve yurt dışında teşebbüslerin isteği doğrultusunda personel araştırması yaparak uygun personelin işe alınmasını sağlama, anketörlük hizmeti verme, personellerin müşterilere yaklaşımı, müşteriler ile olan diyalogları, işyerinde yaşanan problemlere yaklaşımlarının anket çalışması ile denetlenmesi faaliyetlerinde bulunduğu belirtilmektedir. TRUE DANIŞMANLIK'ın tek hissedarı hâlihazırda şirket müdürü olarak görev yapan (.....)'dur.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. Sektöre İlişkin Bilgi ve Mevzuat

- (18) Motorlu taşıtlar sürücü kursları (MTSK), 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu (5580 sayılı Kanun) kapsamında Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) denetiminde motorlu taşıt sürücüsü yetiştirmek, yetişmiş olanlara imtihan sonucu sertifika vermek ve trafikle ilgili eğitim ve öğretime ilişkin hizmetleri sunmakla görevli kuruluşlardır.
- (19) Sürücü belgesi almak isteyen kursiyerlere eğitim veren motorlu taşıt sürücü kursları, trafik güvenliğini ilgilendiren konularda faaliyet gösterdiklerinden 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda (2918 sayılı Kanun) belirtilen hususlar çerçevesinde ve birer eğitim kurumu olmaları nedeniyle de 5580 sayılı Kanun'a ve bu kanunlara dayanılarak çıkarılan ikincil mevzuatlara tabi olarak faaliyet göstermektedirler. Motorlu taşıt sürücü kursları ile ilgili mevzuat; 2918 sayılı Kanun ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan Karayolları Trafik Yönetmeliği ile, 5580 sayılı Kanun ve bu Kanun'a dayanılarak hazırlanan 20.03.2012 tarih ve 28239 sayılı MEB Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği ile 29.05.2013 tarih ve 28661 sayılı MTSK Yönetmeliği'nden oluşmaktadır. 2918 sayılı Kanun'un 36. maddesinin birinci fıkrasında *"Motorlu araçların, sürücü belgesi sahibi olmayan kişiler tarafından karayollarında sürülmesi ve sürülmesine izin verilmesi yasaktır."* denilmektedir. Aynı Kanun'un 41. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde ise sürücü belgesinin sürücü kurslarında teorik ve uygulamalı eğitimini tamamlayıp sürücü sınavlarını başarmaları ve motorlu taşıt sürücüsü sertifikası almış olmaları sonucunda elde edilebildiği vurgulanmıştır. Diğer özel öğretim hizmetlerinden farklı olarak sürücü adaylarına yönelik özel öğretim hizmetlerinin alınmasının sürücü adayları için yasal bir zorunluluk olması nedeniyle, motorlu araç sürmek isteyen tüketicilerin bu hizmeti almama yönünde bir seçenekleri bulunmamaktadır.
- (20) 2918 sayılı Kanun'un 123. ve Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 10. maddeleri uyarınca; sürücü kursu açma hususunda yetkili organ MEB olarak belirlenmiştir. Sürücü kurslarının sürücü belgesi türlerine göre sınıflandırılması, hangi sınıf kursunun kimler tarafından açılabileceği, eğitim/öğretim konuları ile metodu, kurs süreleri, kurslar için eğitim/öğretimde kullanılacak bina, araç, gereç ve teçhizatın nitelik ve niceliği, teminat miktarları, sertifika sınavlarının esas ve usulleri, sertifika aranmayacak sürücü

belgesi sınıfları ve bunların sınavları İçişleri Bakanlığı'nın uygun görüşü üzerine MEB tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenmektedir. Kanun 123. maddesi hükmüne göre düzenlemelere uygunluğun denetimi, mülki idare amirlerince görevlendirilen yetkililer yahut MEB yetkilileri tarafından gerçekleştirilmektedir. Söz konusu şartlara uymayan sürücü kursları sahiplerine 2918 sayılı Kanun kapsamında aşamalı olarak uyarı, para cezası ve geçici kapatma; belge alınmadan açılan kurs sahiplerine ise hapis ve para cezası ve zabıta tarafından kapatma cezası öngörülmüştür.

- (21) Sürücü kursu açabilme hususunda 5580 sayılı Kanunda da çeşitli hükümler ihdas edilmiştir. Mezkûr Kanun'un 3. maddesinde *"Bir kurumda öğretime başlayabilmek için kurum açma izni alınması zorunludur. İzin başvuruları ilgili millî eğitim müdürlüğüne yapılır. Valilikçe yapılan inceleme sonucunda açılması uygun görülen okullar dışındaki kurumlara kurum açma izni verilir. Valilikçe açılması uygun görülen okullara ilişkin başvurular ise kurum açma izni verilmek üzere Bakanlığa gönderilir."* denilmektedir. Aynı Kanun'un 11. maddesinde de motorlu taşıt sürücü kurslarının, MEB denetim ve gözetimi altında bu Kanun hükümlerine tabi olarak faaliyet gösterdiği vurgulanmıştır.
- (22) 5580 sayılı Kanun ve 2918 sayılı Kanuna dayanılarak hazırlanan MTSK Yönetmeliği; açılan özel motorlu taşıt sürücü kurslarında verilen eğitimi, sertifika sınıflarını, kursların açılması, kapatılması ve cezalandırılmasını, kurslara müracaatları, kurs personellerinin görev, yetki ve sorumluluklarını, sınavların işleyişini ve ücretlerin belirlenmesi hususlarını düzenlemektedir.
- (23) Her derece ve türdeki özel öğretim kurumlarının açılış ve işleyişiyle ilgili usul ve esasları düzenlemek amacıyla 5580 sayılı Kanun'a dayanılarak hazırlanan 20.03.2012 tarihli MEB Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği özel öğretim kurumlarının açılması için izin alınması hususunu düzenlemektedir. Yönetmelikte kurum açma izni verilebilmesi için gerekli olan belge ve şartlar düzenlenmiş, 29.05.2013 tarihli ve 28661 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan MTSK Yönetmeliği'ndeki şartlara atıf yapılarak tüm şartların yerine getirildiğinin belirlenmesi halinde motorlu taşıt sürücü kurslarının açılabilmesi hususu tespit edilmiştir. Sürücü kursu açabilmek ve öğretime başlayabilmek için çeşitli izin prosedürleri bulunmaktadır. Yukarıda bahsedilen şartların yanı sıra MTSK Yönetmeliği'nin 8. maddesinde; *"Özel motorlu taşıt sürücüleri kurslarına, üniversitelerin makine, motor, otomotiv, mekatronik, otobüs kaptanlığı, ulaştırma ve trafik bölümü ve benzeri lisans veya ön lisans programlarından mezun olan veya yükseköğrenim mezunu olmak kaydıyla herhangi bir motorlu taşıt sürücü kursunda en az üç yıl eğitim personeli olarak çalışan gerçek kişi kurucu veya tüzel kişi ise kurucu temsilcisi adına, Millî Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda ve illerin nüfusuna göre "B" sınıfı sertifika öğretim programı zorunlu olmak şartıyla Bakanlıkça kurum açma izni ile iş yeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenir."* gibi şartların da olduğu belirtilmiştir. İlgili mevzuat hükümlerinde de belirtildiği üzere motorlu taşıtlar sürücü kurslarının açılması diğer özel öğretim kurumlarına kıyasla farklı şartlara bağlanmıştır.
- (24) MTSK Yönetmeliği'nin 12.09.2019 tarihinde değişiklik sonucu mevzuatımızda yer edinen 8. maddesinde düzenlenen bir başka husus da MEB tarafından açılacak kurs sayısının belirlenmesidir. İlgili hükümde MEB tarafından her yıl il ve ilçe kurs sayıları kontrol edilerek kurs açılacak il ve/veya ilçelerin belirleneceği ve açılacak kurs sayılarının Genel Müdürlüğün internet sayfasında ilan edileceği belirtilmiştir. Açılacak kurs sayısı belirlenirken MEB tarafından merkez ilçe ve diğer ilçelerin Türkiye İstatistik Kurumunca her yıl tespit edilen nüfusu esas alınmaktadır. Nüfusu; 10.000 - 25.000 olan ilçelerde iki, sonraki her 25.000 nüfus için bir kurs açılmasına izin verilmekte ve toplam nüfusu 10.000'in altında olan ilçelerde ise kurs açılmamaktadır. Nüfusu azalan

ilçelerde ise mevcut kurslar faaliyetlerine devam etmektedir. Ancak bu ilçelerdeki kursların herhangi bir nedenle kapatılması hâlinde yeni kurs açılmasında nüfus kıstası uyarınca kurs sayısının belirlenmesine ilişkin düzenleme esas alınmakta ve faaliyetine son veren kursun yeniden faaliyet göstermesi mümkün olmamaktadır. Ek olarak, uygulamada sürücü kursu açmak için her yılın mart ayında MEB tarafından açılacak kurs sayılarını gösteren kontenjanlar nüfus yoğunluğu dikkate alınarak açıklanmaktadır. 2019 tarihli Yönetmelikteki değişiklikle birlikte yeni açılacak motorlu taşıtlar sürücü kursları için pazara yasal giriş engeli oluşmuş, aynı zamanda mevcut motorlu taşıtlar sürücü kursunun da pazardan çıkması durumunda yeniden pazara girmesi zorlaşmıştır.

- (25) Özel öğretim kurumlarının kursiyerlerinden tahsil edecekleri ücretlere ilişkin esaslar ise 5580 sayılı Kanunun 13. maddesinde belirlenmiştir. Buna göre, özel öğretim kurumları öğrenim ücreti ve diğer ücretleri, kurumlarca her yıl tespit edilerek Ocak ayından itibaren en geç Mayıs ayında ilân edilmek zorundadır. Ücretlerin hangi esaslara göre tespit, tayin, ilân ve tahsil edileceğinin ayrıca yönetmelikle belirlenmesi öngörülmüştür. Bu kapsamda çıkartılan Milli Eğitim Bakanlığı Motorlu Taşıtlar Sürücüleri Kursu Yönetmeliği'nin 43. maddesinde kurs ücretlerinin nasıl belirleneceği hususları düzenlenmiştir. Kurslar bu Yönetmelik uyarınca, her yıl sertifika sınıfları ayrı ayrı olmak üzere teorik ve direksiyon eğitimi ders saati ücretlerini belirlemektedir. Yine aynı madde de *"Kurslarca belirlenerek ilan edilecek ders saati ücretleri, kursun eğitim maliyeti ve kursiyerin girebileceği sınav ile sınavda kullanılacak araçların yakıt giderleri (Mülga ibare: RG-19/10/2017- 30215) (...) de dikkate alınarak 7 kişiden oluşan komisyon tarafından eğitim maliyetlerine göre her yıl (Değişik ibare: RG-7/3/2017- 30000) Kasım ayında bir sonraki yıl için belirlenen ders saati ücretlerinden az olamaz."* denilmektedir. İşbu hükümle birlikte sürücü kurslarının taban ücretinin bir komisyon tarafından belirlenmesine cevaz verdiği görülmektedir. Taban ücret belirlemeye yetkili komisyonda ise; vali veya görevlendireceği vali yardımcısının başkanlığında; il milli eğitim müdürü, ilçe milli eğitim müdürlerinden biri, il milli eğitim müdürlüğünde özel motorlu taşıtlar sürücüleri kurslarından sorumlu milli eğitim müdür yardımcısı/şube müdürü, ilçe milli eğitim müdürlüğünde özel motorlu taşıtlar sürücüleri kurslarından sorumlu şube müdürlerinden biri, il ticaret odası başkanlığı temsilcisi ve sürücü kurslarına ait sivil toplum kuruluşu temsilcisi bulunmaktadır. Hükmün devamında, komisyon tarafından tespit edilen ders saati ücretinden az olmamak üzere kurslar tarafından belirlenen ders saati ücretinin Ocak ayı sonuna kadar Özel Öğretim Kurumları Modülüne girileceği belirtilmiştir.
- (26) MTSK Yönetmeliği'nin 9. maddesinde özel motorlu taşıtlar sürücüleri kurslarında mevzuata aykırı uygulamaların tespit edilmesi durumunda, 2918 sayılı Kanun ve 5580 sayılı Kanun ile diğer mevzuat hükümleri doğrultusunda işlem yapılacağı atfı ile çeşitli yaptırımlara tabi olunacağı vurgulanmıştır. Ayrıca ilgili yönetmeliğin taban fiyat belirlenmesine cevaz veren 43. maddenin dördüncü fıkrasında da hükme aykırı hareket eden kurslara, 5580 sayılı Kanunu 7. maddesi çerçevesinde işlem yapılacağı belirtilmiştir. 5580 sayılı Kanunu ve bu kanuna dayanılarak çıkartılan yönetmeliklerde yer alan hükümlerin motorlu taşıtlar sürücü kursları tarafından uygulanmasını teminen; *"Kurum açma izninin iptali, kurumun kapatılması, devri ve nakli"* başlıklı 7. maddesinin (d) bendinde *"Bu Kanun ve bu Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan yönetmelik ve yönergelerde belirtilen hükümlere aykırı fiillerde bulunması (...) halinde brüt asgari ücretin 5 katı idari para cezası uygulanır. (...) İlgili fiilin tekrarlanması halinde idari para cezası miktarı 5 kat artırılarak uygulanır ve (...) bu fiillerin üçüncü kez tekrarlanması"*

halinde ise kurum açma izni ile iş yeri açma ve çalışma ruhsatı iptal edilir.” hükmü yer almaktadır.

I.2.2. İlgili Ürün Pazarı

- (27) İlgili ürün pazarı, belirli bir ürün ile tüketici gözünde fiyatı, kullanım amaçları ve nitelikleri bakımından benzer olan ürünlerden oluşmaktadır. Başka bir deyişle ilgili ürün pazarı; ürün özellikleri, fiyatları ve kullanım amaçları bakımından tüketici tarafından ikame edilebilir sayılan bütün ürünleri kapsamaktadır. İlgili ürün pazarı tanımında talep ikamesinin yanında, talep ikamesine eşdeğer etkisi olduğu durumlarda arz ikamesi de hesaba katılmaktadır. Tüketici tercihlerinin nasıl şekillendiğine yer vermeden önce eğitim-öğretim sektörüne yönelik olan geçmiş tarihli Kurul kararlarındaki pazar tanımlarına değinmek yol gösterici olacaktır.
- (28) Kurulun 03.03.2004 tarih ve 04-18/154-36 sayılı, 23.08.2007 tarih ve 07- 68/838-309 sayılı ve 01.09.2015 tarih ve 15-34/498-153 sayılı kararlarında paralel bir şekilde; sürücü adaylarının Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde motorlu taşıt kullanabilmek için sürücü kurslarında eğitim almak ve eğitimden sonra düzenlenen sınavları başarı ile geçmek durumunda oldukları, kurslar tarafından verilen bu hizmetin herhangi bir ikamesinin bulunmadığı vurgulanmıştır. Bu nedenle ilgili ürün pazarı işbu kararlarda *“sürücü adaylarına yönelik özel öğretim hizmetleri pazarı”* olarak tespit edilmiştir.
- (29) Hakkında soruşturma yürütülen taraflar motorlu taşıt sürücü kursları sektöründe hizmet vermekte olan ve tamamı Uşak ilinde faaliyet gösteren özel ortaöğretim kurumlarıdır. 2918 sayılı Kanun’un 36. maddesinin birinci fıkrasında sürücü ehliyetine sahip olunmaksızın motorlu araçların kullanılamayacağı ve aynı Kanunun 41. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca da sürücü ehliyeti alınabilmesi için sürücü adaylarının, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde sürücü kurslarında eğitim almak ve eğitimden sonra düzenlenen sınavları başarı ile geçmek durumunda oldukları belirtilmiştir. Dolayısıyla söz konusu sürücü kurslarında eğitim alınması kanunen zorunlu olduğundan, kurslar tarafından verilen bu hizmetin herhangi bir ikamesi bulunmamaktadır. Bu doğrultuda ilgili ürün pazarı geçmiş tarihli kurul kararları da gözetilerek *“sürücü adaylarına yönelik özel öğretim hizmetleri pazarı”* olarak belirlenmiştir.

I.2.3. İlgili Coğrafi Pazar

- (30) Dosya kapsamında incelemenin konusu oluşturan ihlal iddialarının ve edinilen bilgi ve belgenin Uşak ili sınırlı olması, ilgili mevzuatın il özelinde açılacak sürücü kursu sayısını sınırlandırması ve izne tabi tutması ile söz konusu incelemenin 14.02.2013 tarih ve 13-10/138-73 sayılı Kurul kararlarıyla Uşak ilindeki sürücü kurslarının incelendiği önaraştırma kapsamında tespit edilen coğrafi pazar tanımını değiştirmeyi gerekli kılacak bir bilgi ve bulgu içermemesi nedeniyle ilgili coğrafi Pazar *“Uşak ili”* olarak belirlenmiştir.

I.2.4. Motorlu Taşıt Sürücü Kursları Hakkında Daha Önce Verilmiş Kurul Kararları

Kurulun 14.02.2013 Tarihli ve 13-10/138-73 Sayılı Kararı

- (31) Kurulun 14.02.2013 tarih ve 13-10/138-73 sayılı kararında Uşak ilinde faaliyet gösteren sürücü kurslarının³ aralarında anlaşmak suretiyle birlikte fiyat belirledikleri iddiası

³ İlgili kararda hakkında inceleme yapılan taraflar Uşak Sürücü Kursları Derneği, Özel Elit Sürücü Kursu, Özel Emir Motorlu Taşıtlar Sürücü Kursu, Özel Akdoğan Sürücü Kursu, Burak Sürücü Kursu, Yeni Uşak Sürücü Kursu, Ergül Sürücü Kursu, Lider Sürücü Kursu, Erdilek Sürücü Kursu, Süren Sürücü Kursu ve Profesyoneller Sürücü Kursu’dur. Adı geçen teşebbüslerden Özel Elit Sürücü Kursu, Özel Emir Motorlu

incelenmiştir. Yapılan incelemeler neticesinde sürücü kurslarının birbirleriyle eşgüdüm içinde rekabeti ortadan kaldırmaya yönelik bir organizasyon içinde bulunduğu yönündeki iddiayı destekler nitelikte herhangi bir bilgi veya belgeye ulaşılmamıştır. Dosya mevcudunda yer alan ve 2012-2013 dönemi içinde bulunan 2012 yılı Aralık ayına ilişkin kurs ücretlerine bakıldığında ise, kursiyerlere uygulanan maksimum ve minimum fiyatların anlamlı bir biçimde farklılaştığı görülmüş ve teşebbüslerin kurs ücretlerini birlikte belirlediği biçimindeki iddiayı desteklemediği anlaşılmıştır. Bununla birlikte, elde edilen bulgu ve emareler dikkate alınarak, ücret, indirim oranları gibi ticari şartların ortak kararlar alınarak tespit edilmesinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olması nedeniyle, bu tür uygulamalardan kaçınılması gerektiğinin, aksi takdirde 4054 sayılı Kanun çerçevesinde haklarında işlem başlatılacağına, Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca ilgili teşebbüslere ve teşebbüs birliğine bildirilmesi için Başkanlığın görevlendirilmesine karar verilmiştir.

Kurulun 15.05.2013 Tarih ve 13-28/387-175 Sayılı Kararı

- (32) Kurulun ilgili kararında; Samsun ili merkez ilçelerinde faaliyet gösteren sürücü kurslarının aralarında anlaşarak, kurs ücretleri ile azami kursiyer sayısını belirlemek ve havuz sistemi yoluyla gelir paylaşmak suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddiasına yönelik olarak yerinde incelemeler gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen yerinde incelemelerde bulunan Protokol-1'de her bir belge (ehliyet) türü için tavsiye edilen fiyat ile uygulanacak taksit sayısı, her bir belge türü için bir dönemde kursların kaydedebileceği azami kursiyer sayısı, bir gelir havuzunun kurulması ve kurs gelirlerinin 2/3'ünün bu havuza aktararak sürücü kursları arasında paylaşılması, protokol hükümleriyle getirilen sistemin etkin bir şekilde uygulanabilmesi adına, havuza aktarılması gereken ücretin aktarılmaması veya belirlenen kotaların aşılması durumunda paraya çevrilmek üzere sürücü kursları tarafından 10.000'er (onbin) TL'lik senet verilmesi ve anlaşma koşullarının uygulanmasının takibi için her bir kursun belirli bir danışmanlık ücreti ödemesinin öngörüldüğü tespit edilmiştir. Bu çerçevede Protokol-1'in 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti bozucu bir anlaşma niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır. Soruşturmaya taraf teşebbüsler arasında yapıldığı tespit edilen rekabeti bozucu anlaşmanın, rakip teşebbüsler arasında fiyat tespitini ve arz miktarının kontrolünü içermesi nedeniyle rekabet hukuku bağlamında kartel olarak nitelendirileceği değerlendirilmiştir. Sonuç olarak Samsun ili merkez ilçelerinde faaliyet gösteren yirmi beş sürücü kursuna idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir.

Kurulun 18.06.2013 Tarihli ve 13-38/489-213 Sayılı Kararı

- (33) Kurulun 18.06.2013 tarih ve 13-38/489-213 sayılı kararında Muğla ili Fethiye ilçesinde faaliyet gösteren sürücü kurslarının faaliyetlerinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmedikleri araştırılmıştır. Kararda Fethiye ilçesinde faaliyet gösteren sürücü kurslarının aralarında akdetmiş oldukları 25.05.2010 tarihli Sözleşme, 23.05.2011 tarihli Sözleşme ve 24.10.2011 tarihli Ek Protokol ile sürücü kursları tarafından ilan edilerek uygulanacak olan kurs ücretlerini tespit ettikleri, teşebbüslerin anlaşma koşullarına riayetini temin etmek üzere senet imzaladıkları, ayrıca bu amaçla bir denetim ve cezalandırma mekanizması kurdukları anlaşılmıştır. Teşebbüslerin anılan eylemlerinin teşebbüsler arası akdedilen söz konusu sözleşmelerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti bozucu bir anlaşma niteliğinde olduğu

Taşıtlar Sürücü Kursu, Özel Akdoğan Sürücü Kursu, Burak Sürücü Kursu, Yeni Uşak Sürücü Kursu, Ergül Sürücü Kursu, Lider Sürücü Kursu, Erdilek Sürücü Kursu ve Süren Sürücü Kursu işbu dosya kapsamında da taraf olarak belirlenmiştir.

kanaatine varılmıştır. Kararda yer alan teşebbüslerin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine 5. maddesinde öngörülen koşulların karşılanmaması nedeniyle bireysel muafiyet tanınamayacağına ve idari para cezası verilmesine oyçokluğu ile karar verilmiştir.

Kurulun 09.12.2014 Tarih ve 14-49/877-397 Sayılı Kararı

- (34) Kurulun ilgili kararında; Sakarya ilinde faaliyet gösteren sürücü kurslarının aralarında anlaşarak kurs ücretlerini belirlediği iddiasına yönelik olarak yerinde incelemeler gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen yerinde incelemeler sırasında öne çıkan belge birincil delil niteliğindeki "Sakarya Sürücü Kursları Birliği Fiyat Protokolü" başlıklı imzalı ve tarihli belgedir. Anılan belgede farklı sertifika sınıflarına ilişkin sürücü eğitim ücretlerinin Sakarya ili merkezinde faaliyet gösteren on iki sürücü kursu tarafından birlikte belirlendiği ve belirtilen ücretlerin altında kursiyer kaydı yapılmayacağına ve uymayan kurslara cezai müeyyide uygulanmasının taahhüt altına alındığı görülmektedir. Belgenin anılan içeriği, tarihli ve imzalı bir belge oluşu itibarıyla açık bir rekabeti sınırlayıcı anlaşma ve rekabet ihlali niteliğinde olduğu kanaatine varılmıştır. Öte yandan kartel anlaşmaları sonucunda ortaya çıkan artı değer sadece kartel üyeleri lehine etki doğurması, kartel anlaşması sonucunda yükselen fiyatlardan toplumun zarar görmesi ve fiyat ve satış koşullarına ilişkin yatay anlaşmaların rekabet hukukunda per se ihlal olarak kabul edilmesinden hareketle, söz konusu anlaşmanın 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde ayrıntılı bir bireysel muafiyet analizine tutulmasına gerek görülmemiştir. Sonuç olarak Sakarya ilinde faaliyet gösteren on iki sürücü kursuna idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir.

I.3. Soruşturma Kapsamında Elde Edilen Bulgular

- (35) Dosya kapsamında elde edilen bilgi ve belgeye tarih sırasına uygun biçimde yer verilmektedir.
- (36) **Bulgu 1:** Başvuru kapsamında sunulan ve 11 sürücü kursunu temsil eden 14 imzanın bulunduğu⁴, imza tarihi bulunmayan, 11.01.2022 yürürlük tarihli ve "PROTOKOL" başlıklı yazılı sözleşmeye aşağıda yer verilmektedir.

PROTOKOL	
1) Taraflar:	
a) 1. Taraf: Uşak İlinde faaliyet gösteren ismi ve ticari ünvanlı yazılı olan Motorlu Taşıt Sürücü kursları	
b) 2.Taraf: True Özel Araştırma ve Danışmanlık Tic. San. Ltd. Şti. Bundan sonra protokol de True Özel Araştırma ve Danışmanlık Tic. San. Ltd. Şti olarak anılacaktır.	
2) AMAÇ: İş bu protokolün amacı, protokole taraf olan Uşak ili sürücü kursları arasında, eşgüdümü ve koordinasyon sağlanarak, haksız rekabetin önlenmesi, işbirliği ve uyum içerisinde çalışmanın sağlanması ve protokole taraf olan Uşak ili Özel Motorlu Taşıt Sürücü Kurslarının kendi aralarında toplanarak belirlemiş oldukları sertifika sınıflarında kurs ücreti olarak B sınıfı, manuel, otomatik ve B engelli sertifika ücreti 2000 TL, A1 sınıfı 1750 TL ,A2 Sınıfı 1750 TL, B'den C'ye fark 2016 öncesi 2000 TL, B'den C'ye fark 2016 sonrası 2700 TL ,A Sınıfı 2000 TL, C den D'ye 2000TL, B'den D ye 2016 öncesi 2000 TL, , B'den D ye 2016 sonrası 2000 TL, A1 den A2 ye geçiş 1500 TL, A1-A2-A-F-G den B ye 1750 TL,B-	

⁴ Söz konusu sözleşmede toplam 14 imza bulunmakta olup, sözleşmede imzası bulunan üç sürücü kursunun diğer sürücü kurslarıyla aynı ekonomik bütünlük içinde olduğu anlaşılmıştır. Sözleşmede teşebbüs konumunda bulunan BURAK MTSK, ELİT EGE MTSK, BANAZ KARDELEN MTSK, ERDİLEK MTSK, ERGÜL MTSK, SÜREN MTSK, GÜRAY MTSK, EŞME OSMANLI MTSK, AKDOĞAN MTSK, LİDER MTSK ve EMİR MTSK ile teşebbüs konumunda bulunmayan AYSU MTSK, SİVASLI BURAK MTSK ve EŞME SONER MTSK imzacı konumunda iken soruşturma tarafları YENİ UŞAK MTSK, TEK MTSK ve TRUE DANIŞMANLIK'ın imza ve kaşesi bulunmamaktadır.

C-D-E-F den A ya geçiş 2000 TL, B-C-D-E-F-G den A1 ve A2 geçiş 1500 TL, C den D ye 2000 TL, D den C ye 2000 TL, 100 Ceza Puanı 1500 TL , B den BE 1500TL ,C den CE geçiş 2000 TL olarak anlaşılmış ve teyit edilmiştir. Protokole imza atan Uşak ili sürücü kursları tarafından belirlenen bu fiyatların altına düşürülmemesi eğitim kalitesinin artırılması suretiyle ve haksız rekabet yapılmasının önüne geçilmesidir.

...

4) İş bu protokole taraf olan Uşak ili sürücü kursları kendi aralarında toplanarak belirlemiş oldukları sertifika sınıflarında kurs ücreti olarak 2. Madde de belirtilen bu fiyatların altına indirilmeyeceği bu protokole imza atan kurumlarca teyit edilmiş ve anlaşılmış bu konuda belirlenen fiyat olarak yukarda belirtilen (2.madde) fiyatların altına düşülüp düşülmediği denetiminde True Özel Araştırma ve Danışmanlık Tic. San. Ltd. Şti görevlileri tarafından kendi işletmelerinde, haberli yada habersiz, açık yada gizli her türlü denetimin yapılmasına, ses veya görüntü kaydının alınmasına rıza gösterdiklerini, ve protokol hükümlerine aykırılık söz konusu olduğu takdirde, iş bu protokol de bahsi geçen cezai şart bedelini 2.taraf olan True Özel Araştırma ve Danışmanlık Tic. San. Ltd. Şti ödemeyi karşılıklı olarak kabul, beyan ve taahhüt ederler.

...

6) İş bu protokole taraf olan Uşak ili sürücü kursları ile True Özel Araştırma ve Danışmanlık Tic. San. Ltd. Şti arasında gerek duyulması halinde (güncelleme olması halinde) yapılacak olan sözleşmeler her sürücü kursu için işbu protokolün eki niteliğinde sayılacaktır. Ve her iki sözleşme de Taraflar için ayrı ayrı bağlayıcı olacaktır.

7) Taraflar işbu protokol uyarınca belirlenen şartlar doğrultusunda sahibi/yetkilisi olduğu sürücü kursunun kursiyer kaydını yaparken kursların kendi aralarında belirlemiş olduğu 2. madde de geçen sertifika sınıflarında kurs ücreti olarak mutabakata varılarak belirlenen fiyatlara, protokol süresince bu fiyatların altında fiyat verilmeyeceği gibi fiyatları dolaylı veya direkt olarak ortadan kaldırmaya yönelik, ekstra ücretsiz olarak eğitim teklif edilmesi (kursiyer kaydı müracaatında 16 saat üzeri direksiyon eğimi gibi), prim, promosyon, indirim, kampanya, ödül, sınav ücretleri dahil etmesi, sonradan para teklif etmesi iade yapması ,sürücü adayı getirmesi durumunda kurs ücretinden düşülmesi veya ücretsiz kayıt yapması, adayın sınavdan kalması durumunda sınav harcını ödemesi, denetime giden personelin indirimli fiyat teklifinde bulunması halinde karşıdaki kişinin, evrakları getir hallederiz, bakarız, durumu değerlendirebileceğini söylemesi gibi indirimli fiyatı kabul ettiğine dair izlenimler vermesi durumunda ve diğer giderler dahil edilerek indirmeye yönelik davranışta bulunulması, resmi ders saatlerinin üstünde eğitim teklif edilmesi doğrudan yada dolaylı olarak protokolde belirtilen 2. Maddesinde geçen sınıf ücretleri ve belirtilmeyen diğer sertifika sınıflarda ise Valilik komisyonunca belirlenen taban fiyatın altında aday kaydetmeyeceklerini... kabul, beyan ve taahhüt eder.

...

10) İş bu protokol maddelerinden herhangi birine aykırı davranılması durumunda; Kurumların belirlediği (2. Madde de) belirtilen fiyat uygulamasını doğrudan veya dolaylı olarak ortadan kaldırmaya yönelik eylemde bulunan; denetime giden personeli kurumda karşılayan bilgi ve fiyat veren kim olduğuna bakılmaksızın kurum çalışanı veya sahibi sertifika sınıfı için belirlenen fiyatın altında fiyat vermesi, denetim amaçlı konuşma, adaylarla görüşme ya da telefon ile aramalarda protokolde belirtilen sınıf ücretleri (2. Madde de) ve belirtilmeyen diğer sınıflarında taban fiyatın altında fiyat vermesi durumunda iç denetimde aday aramalarında dört kursiyerin fiyat konuşmadıklarını bilmediğini söylemesi, üç kursiyerin peşinat, sınav harcı, taksit ödemesini yaptığı halde fiyatı bilmediğini konuşmadıklarını söylemesi durumunda veya farklı yöntemlerle indirmeye yönelik kelime oyunları gibi ayrıca Her kurs ruhsatında verdiği sürücü belgesi sınıflarından fiyat verip kayıt ala bilir ruhsatında bulunmayan sertifika sınıflarından kayıt alamaz. (kendi şubesi haricinde) Sesli veya görüntülü cihazlarla tespiti halinde kursun sahibi / yetkilisi, aşağıda belirlenen cezai şartı, tespit tarihinden sonraki 15 gün içinde True Özel Araştırma ve Danışmanlık Tic. San. Ltd. Şti ne ödemekle yükümlüdür.

a) 1. Tespitte 25.000,00 (yirmi beş bin) TL+KDV olarak cezai şart ödemeyi kabul ve taahhüt eder.

b) 2. Tespitte 35.000,00 (otuz beş bin) TL+ KDV olarak cezai şart ödemeyi kabul ve taahhüt eder.

c) 2. Tespitten sonra aynı kurumda tespit yapılması durumunda her tespitte ayrı ayrı 50.000(elli bin) TL+ KDV ceza ödemekle yükümlü olacaktır. Ayrıca tespiti yapılan kurumun tespit tarihinden 2 gün sonra dahi tekrar aykırılığın tespiti halinde 2.tespit sayılacaktır.

...

12) İş bu protokole taraf olan sürücü kursları yapılacak bu çalışmalar için 2.tarafa yıllık peşin veya aylık aidat olarak her bir kurum tarafından ayrı ayrı her ayın 15. işgünü olarak ilk 6 ay KDV hariç 1250 TL kalan aylar KDV hariç 1500 TL Aylık olup ...

...

19) İşbu protokol 11/01/2022 tarihinde başlar 11/01/2023 tarihine kadar geçerlidir.

...

20) Protokol me bitim tarihinde protokol taraflarınca %90'ının imzası ile protokolün uzatılmama kararı halinde fesih olacaktır. Aksi halde ücret tarifesini hariç aynı şartlarda 1 yıl yenilenmiş olacaktır.

...

21) Bu protokolde belirtilen sertifika sınıf ücretleri (2. madde) protokole imza atan Kurumların %(...) imzası ile sertifika sınıf ücretleri, gerek duyulması halinde değiştirile bilecek olup diğer imza atmayan kurumlar bu protokolü imzalamakla çıkacak ücret tarifesini kabul etmiş sayılacaktır.

...

SÜRÜCÜ KURSLARI
İMZA VE KAŞE

True Özel Araştırma ve Danışmanlık Tic. San. Ltd. Şti
İMZA VE KAŞE

- (37) **Bulgu 2:** Başvurunun ekinde ve soruşturmanın başlamasından sonra başvuran tarafından sunulan bilgi ve belgelerde, soruşturma taraflarının da dâhil olduğu iletişim uygulaması *WhatsApp* içinde kurulmuş "UŞAK MTSK KURUCULAR" başlıklı⁵ bir grup⁶ (*WhatsApp* grubu) bulunmaktadır. Söz konusu grubun (...) tarafından 27.12.2021 tarihinde kurulduğu anlaşılmaktadır. Grubun üyeleri hâlihazırda yürüyen soruşturmanın tarafları ile dosya kapsamında uzlaşan taraflardan oluşmakta ve grupta yapılan görüşmelerin içeriğinde fiyat anlaşması, ödeme koşulları, anlaşmaya uymayanlara uygulanacak ceza gibi konular yer almaktadır. Grup içinde ulaşılabilen son mesaj 25.01.2023 tarihli olup bu tarihten sonra söz konusu *WhatsApp* grubu üzerinden iletişime geçilip geçilmediği tespit edilememektedir. Aşağıda *WhatsApp* grubunda yer alan görüşme kayıtlarına özetle yer verilmektedir:

⁵ Söz konusu grup "MTSK KURUCULAR" adıyla kurulmuş olup 28.12.2021 tarihinde ismi "UŞAK MTSK KURUCULAR" olarak değişmiştir.

⁶ *WhatsApp* görüşme grubunda; BURAK MTSK yetkilisi (...), AKDOĞAN MTSK yetkilisi (...), ERGÜL MTSK yetkilisi (...), ELİT EGE MTSK yetkilisi (...), (...), TEK MTSK yetkilisi (...), ERDİLEK MTSK yetkilisi (...), BURAK MTSK Sivaslı Şubesi Yetkilisi, LİDER MTSK yetkilisi (...), GÜRAY MTSK yetkilisi (...), BANAZ KARDELEN MTSK yetkilisi (...), YENİ UŞAK MTSK yetkilisi (...), EŞME OSMANLI MTSK yetkilisi (...), SÜREN MTSK yetkilisi (...), TRUE DANIŞMANLIK yetkilisi (...)’nın bulunduğu tespit edilmiştir.

27.12.2021

(.....): (.....) "MTSK KURUCULAR" grubunu oluşturdu.

(.....): İyi Çalışmalar Arkadaşlar

Bu gün akşam saat 19.00 da karakiran toki yolu üzeri Divan Cafe Restoran da Denetim Firması ile anlaşma toplantımız vardır. Toplantımız Yemeklidir

Toplantıya gelirken

Şirketler imza yetkilisi, imza sirküleri ve şirket kaşesi ile şahıs firmaları da vergi levhası ve nüfus cüzdanı ile gelmeleri gerekmektedir.

(.....): İlçeler konusunda, tahsilat şekli (peşin/kredi kartı,taksit sayısı vs..), sınav harçları konusunda ne durumdayız abi?

(.....): İlceler de dahil

(.....): Taksit sayısını akşam beraber netleştiririz

(.....): Sınav harçlarını da akşam karar alıp hepberaber aynı rakamı tahsil edeceğiz

...

(.....): UŞAK TABANSIZ PROTOKOL⁷.docx • 1 sayfa <00000028-UŞAK TABANSIZ PROTOKOL.docx eklendi>

...

06.01.2022

(.....): Günaydın hayırlı işler herkeze. Halen liste vermeyen ve bunu değerlendiren, fırsata çeviren kurslar olduğu söylentilerinin ayyuka çıkmasından dolayı tüm kursların teslim etmiş olduğu önkayıt listelerinin istisnasız ve acilen buradan paylaşılmasını istiyorum.

(.....): Toplantıda açık ve net bir şekilde Ocak gurubu diye birşey söylenmedi. Bende Ocak gurubu dışındaki adaylarımı gönderdim. Ocak diye belirtilseydi ben gönderirdim neden saklayayım.

(.....): 31 aralık a kadar eski fiyatlardan yapılan kayıtların listeleri gönderilecekti. Sebebi anlaşmadan evvel yazılan kayıtlar denetlemeden muaf olacak listede olmayan isimler denetlemeye tabi olacaktır.

(.....): Bugün itibari ile henüz listesini teslim etmeyip bunu fırsata çeviren kurumlar olduğu söylentilerinin önüne geçilmesi ve karşılıklı güvenin daha başında zedelenmemesi adına ve protokolün bir paydaşı olarak ben tüm listelerin buradan paylaşılmasını talep ediyorum.

(.....): Tüm kurumların listeleri bana ulaştı

Ama listelerde ocak gurubu olmadığını düşündüğüm kurumları arayarak uyardım onları da gönderdiler ama (.....) listede ocakta vardır diye düşündüğümünden aramadım

Herhangi bir şüphesi olan varsa da listeleri gösterebilirim

(.....): Listeleri denetleme firması ile de paylaşacağım

...

09.02.2022

(.....): Sayın Meslektaşlarım

Yarın akşam saat 20.00 da olağan-üstü toplantı yapılacaktır.

10.02.2022

(.....): Sayın Kurucularımız akşamki toplantımız Eski öztan hastanesini geçince eğitim yerine doğru giderken sağda Çitlembik Oyun salonunda saat 20.00 olacaktır (yemeksizdir)

Toplantı gündemiz kurs ücretlerinin güncellenmesidir

(.....): Gelirken şubat dönemi listesine alınmayan sonraki guruplara kayıt olan kursiyerlerin de listelerini getirmenizi önemle rica ediyorum

...

12.02.2022

(.....): Peşin fiyata taksit nasıl olacak

(.....): 2700 üç taksit denmişti

(.....): Peşinat hariç üç taksit (.....) abi

(.....): 🍷

(.....): Toplantıda konuşula peşin artı iki taksitti... kim niye değiştiriyor.

⁷ Görüşmede "UŞAK TABANSIZ PROTOKOL.docx" başlıklı belgenin Bulgu-3'de gösterilen protokol ile aynı olduğu tespit edilmiştir.

(.....): 1 peşine 2 taksit abi

(.....): Evet bu şekilde konuşuldu

(.....): Ben son kararlara kalamadım 3-4 farklı kişiyle konuştum yine bir belirsizlik var. Toplantı sonrası alınan kararları bu gruptan yazılı olarak paylaşalım isterseniz. Her toplantıdan sonra fikir ayrılıkları oluyor. dostluğumuzu zeval gelmesin neyse o olsun

(.....): Artık dernek işini de hızlandıralım isterseniz

(.....): Toplantıda çoğunluğun aldığı kararın hükmü kamıyorsa, konuşulan bir gün sonra keyfe göre değişiyorsa bu işin cılkı çıkıyor demektir...

(.....): Arkadaşlar 3 taksit diye konustuk sonuç 3 taksittir

...

13.02.2022

(.....): Arkadaşlar taksit bir borcun belli zamanlarda ödemesi demektir taksitli anlaşmada peşinat olmaz ama siz alıyorsanız o 1 . Taksit olur selamlar

...

15.02.2022

(.....): Değerli arkadaşlar aidatlarımızı Aşağıda belirtilen ibana yatırmanızı açıklama kısmına Uşak ve kurum ismi mutlaka yazalım dekontu gruba yada şahsıma göndermenizi rica ederim Herkese selam eder

iyi çalışmalar dilerim

(.....):(.....)

(.....)

(.....)⁸

(.....): Yarın atarım (.....) ilk 6 ay (.....) idi değil mi

(.....): Olur

...

20.02.2022

(.....): Değerli arkadaşlar

Denetim Firması ile ilk toplantımızı yapacağız

Denetim firmasından (.....) 24 şubat perşembe günü müsaitmiş ona göre planlama yapıyoruz. Toplantımız akşam olacak ve yemekli olacak yer ayarladığımız da duyuru yapılacaktır.

...

24.02.2022

(.....): Arkadaşlar tüm kurumlar eksiksiz katılım sağlayalım uşak elimizde bir kurumumuz sözleşme ihlali yapmıştır yani fiyat kırmıştır tüm kurumlarımızın eksiksiz katılım sağlaması iyi olur

...

09.03.2022

(.....): Akaryakıttaki fahiş fiyat artışında göz önüne aldığımızda 1.haklar dahil 4000₺(4taksit) yapıp geçelim 11 mart itibari ile.

(.....): Keza biz kurs olarak 11 Marttan itibaren 1.haklar dahil 4000 lira diye fiyat vereceğiz

(.....): Kurs ücretini artırıp sınav ücretlerini normal alalım

(.....): Evet fiyat düzenlemesi yapılması gerekir

(.....): Bencedw

(.....): O zaman olağanüstü bi toplantı yapalım ve ortak bi karar alıp hepberaber aynı uygulayalım

(.....): Uygundur

...

12.04.2022

(.....): Arkadaşlar

Bi gurup lise öğrencisi genç kayıt için dolaşiyor

Üniversite sınavından sonraki döneme kayıt olmak istiyor

Ama bugünkü fiyatlardan kayıt olmak için ısrar ediyorlar

⁸ (.....)'un kim olduğu tespit edilememiştir.

Bunun önünü açmayalım diye düşünüyorum

(.....): Katılıyorum

(.....): Yaşı tutmayan adayları neden kayıt ediyoruz

(.....): Zam geleceğini duydukları için kayıt olmaya çalışıyorlar

(.....): O zaman şimdiden program yapalım. Ben bu adayı daha önce kayıt yapmıştım denmesin

(.....): B + A2 veya C +Ce kayıtlarını nasıl yapacağız o zaman

(.....): Ben her türlü güncel fiyattan kayıt yaparım, kimseyide ilgilendirdiğini sanmıyorum...

(.....): Daha önce bir sınıf verilmişse sorun yok. Ben ilk kayıt için söyledim

(.....): Benim ki sadece tavsiye zorunlu tutamayız

(.....): Arkadaşlar yaşı tutmayan öğrencilere ileriki dönemlerde indirimli olarak ortaya çıkacak biz bu öğrencilerin ne yazıldığını bilemeyiz dolayısıyla bu sıkıntı olur Yaşı tutuyorsa yazalım tutmuyorsa ileriki dönemlerde karşımıza indirimi çıkarsa biz neye inanacağız o yüzden bence kayıtları almayalım

(.....): O bir sorun teşkil etmez eldeki ileri dönem kayıtlarının listelerini alıyoruz

(.....): Anladım (.....) bey de yaşı tutmayan bir adayın nasıl kaydını alıyorsunuz ben anlamadım yani burada Lise alacağız diyorsunuz peki bu listedeki adet sayısı belli mi

(.....): O zaman buna limit koyalım

(.....): Tüm kurumlar on beşer kişilik isim versin

(.....): Bizim de işimizi zorlaştırıyor

(.....): Benim dediğimi yanlış anlamayın

(.....): Bende fiyat gönderildiğinde listeler var

(.....): Fiyat guncellendiğinde

(.....): Listeler var

(.....): Estagfurullah

(.....): Geçti Bor'un pazarı sür eşşeği Niğde ye. Bu saatte olmayacak iş bu muhabbet

(.....): (.....) ayrıldı

(.....): Protokole yada anlaşmaya tezat herhangi bir durumda söz konusu değil.

(.....): (.....) bu benzetme pek hoş olmadı

(.....): Neresi hoş değil abi

(.....): (.....) abiye katılıyorum aykırı bişi yok

(.....): 🍷🍷🍷

(.....): Bunu konuşmaya gerek bile yok, hayırlı olsun...

(.....): Sıkıntı yok arkadaşlar ben bikac arkadaşın isteği üzerine tavsiye mahiyetin demiştim Herhangi vi zorunluluk yok

(.....): Arkadaşlar (.....) abi tamamen tavsiye niteliğinde bir paylaşım yapmış olup alınan karar açık ve nettir. Mayıs 10 dahil olmak üzere yapılan kayıtlar güncel fiyatlatdan yapılabilir. İsteyen kayıt alır isteyen bir ihtimal yapılacak zamlı fiyatları bekler. Bu kadar basit.

(.....): Sayın başkan, o *bir* *kaç* *arkadaş* bu ve buna benzer isteklerini, tavsiyelerini gruptan bizzat yazarsa daha etik olur.Bu sayede gereksiz polemikler yaşanmaz diye düşünüyorum.

(.....): Başkan burası sadece duyuru için kullanılсын.yorumu toplantılarda yapalım derim

(.....): (.....) ayrıldı

(.....): Başkalarıda ayrılmasın

...

19.05.2022

(.....): (.....), (.....) kişisini ekledi

...

18.07.2022

(.....): Arkadaşlar ücretsiz kursiyer kontenjanı %(.....) olarak belirledik ve bu kişileri ister ücretsiz ister indirimi kaydedebilirsiniz diye karar aldık ve bu isimler denetlemeden muaf olacak

33 kişiye kadar dönem açanlar 1 kişi 66 kişiye kadar dönem açanlar 2 kişi 66 dan fazla açanlar 3 kişi ücretsiz kontenjan kullanabilir
Iyi calismalar

...

01.09.2022

(.....): Arkadaşlar cümleten hayırlı günler

Yeni kurmuş olduğumuz derneğimizin kuruluş aşamaları nisan ayında tamamlanmış bulunmaktadır

Kuruluş işlemlerimizin ardından üye kayıtlarının ve ilk genel kurul toplantısının yapılarak DERBİS sistemi üzerinden bildirilmesi gerekmektedir.

Bu nedenle aşağıda iletilen üyelik başvuru formunun bütün kurslarımızdan 2 şer kişi (kurs sahibi yada 1. Derece yakınları eşi, çocukları, kardeşleri v.b.) formu doldurduktan sonra

(.....)

Adresine mail olarak göndermenizi rica ederim

(.....)

(.....)

...

12.12.2022

(.....): Arkadaşlar toplantımız

Bu akşam saat 19.00 da Lumberjack vip salon da Yemeklidir.

Gündem

1-Geçtiğimiz 1 yılın değerlendirilmesi

2-Önümüzdeki dönemin şekillendirilmesi

3- Yeni uygulanacak kurs ücretlerinin belirlenmesi

4-İç denetim kurallarının belirlenmesi

5-İcra Kurulu ve Denetim kurulunun belirlenmesi

Toplantıya gelirken Tüm kurumlarımızın Aralık listeleri ve ücretsiz kontenjan listeleri ve sonrasına kayıt olan ön kayıt listelerinin de getirilmesini önemle rica ederim.

...

13.12.2022

(.....): Ön kayıt listesi vermeyen kaldımı başkan? Sabahtan beri 2 kişi etti ısrarla bugün (.....) lira fiyat aldığını ileri süren?

(.....): Eşme dekiler ve (.....) var

(.....): Herkezin öz kayıt listesi alınana kadar yeni fiyatlara uymuyorum ben ve şuan (.....) liradan alıyorum kayıt.

(.....): Ön kayıt listesi gelmeyen kurslar

(.....)

ve

(.....)

Acilen ön kayıt listelerini iletmeniz gerekmektedir.

Aksi takdirde eski fiyattan ocak ve sonrası dönemlere kayıt olan kursiyerler yeni fiyat listesine göre denetlenecektir

Mağduriyet yaşanmaması için listeleri gönderelim

...

25.01.2023

(.....): Herkese hayırlı işler. Sınavdan beri ölüm sessizliği var. (.....)'in durumuyla ilgili açıklama yapan da olmadı. Verilen sözler tutulmadı. Kaçan adaylarımız yanında toplantıda bahsettiğim itibar ben dahil herkesin zedelenmeye başladı. Bu konuyla ilgili acil toplantı talep ediyorum

(.....): Cuma günü (.....)'nin 1 aracına yakalama konuldu fakat cumartesi araç sınav yerine gelmedi

Ptesi 3 aracına yakalam çıkartıldı araçlar gelmedi salı günü itibari ile (.....) teminatını yatırıp itiraz edip yakalamaları kaldırttı

(.....): Takip ediyoruz
 (.....): Yani başarısız olundu ve bir şey yapılamayacak doğru mu abi?
 (.....): Tadbirini almış
 Ondan sebep birşey yapılamadı
 (.....): Ama yine indirim.kaydı yakalandı
 (.....): Kaçan 8-9 adayında değilim en basında söylediğim gibi benim ticari itibarım zedeleniyor (.....) beyin verdiği sözleri tutmasını istiyorum b ve C planından bahsetmişti bunların zaman kaybetmeden uygulanması şart
 (.....): Çokook değerli meslektaşlarım. Az önce bile gölge adaylarını tam işinize yarıyacak konuşmalarla gönderdim. Sora düşündüm yorulmamanız vede " ben yakaladım" moduna girmemeniz için söylüyorum, hiçbir şeyim gizli saklı değil; SİZİN FİYATLARINIZA UYMAK GİBİ BİR ZORUNLULUĞUM YOK İSTEDİĞİM FİYATTAN YA-ZA-CA-ĞIM. Kimseyi göndemenize gerek kalmasin, telefonunuzun kaydını açıp bana sormanız yeterli...

(38) **Bulgu 3:** YENİ UŞAK MTSK'de ve ELİT EGE MTSK'de yapılan yerinde incelemelerde sırasıyla YENİ UŞAK MTSK teşebbüs yetkilisi (.....)'in bilgisayarında bulunan 27.12.2021 kayıt tarihli "UŞAK TABANSIZ PROTOKOL" isimli Word belgesi ile ELİT EGE MTSK teşebbüs yetkilisi (.....)'un bilgisayarında bulunan ve 30.12.2021 değiştirme tarihli "UŞAK TABANSIZ PROTOKOL" isimli Word belgesi içerik bakımından Bulgu-1'de gösterilen PROTOKOL başlıklı yazılı sözleşme ile aynı içeriğe sahiptir.

(39) **Bulgu 4:** Başvurunun ekinde, düzenlenme tarihi 28.12.2021 olan, keşideci konumunda (.....)'in ve lehtar konumunda TRUE DANIŞMANLIK yetkilisi (.....)'nın bulunduğu bir bono sunulmuştur. Söz konusu bonoya aşağıda yer verilmektedir:

	<u>Ödeme Günü</u>	<u>Türk Lirası</u>	<u>Kuruş</u>	<u>No</u>
	(.....).2023	#35.000#	_____	_____
	İşbu emre yazılı senedim Mukabilinde onbeş Şubat ikibinyirmiüç tarihinde (.....) veyahut emrühavalene... Yukarıda yazılı -(.....)- Türk Lirası – Kuruş ödeyeceğim... Bedeli nakden Ahz olunmuştur. İşbu bono Vadesinde ödenmediği takdirde müteakip bonoların da muacceliyet kesbedeceğini, ihtilaf Vukuunda..kayseri.. Mahkemelerinin selahiyetini şimdiden kabul eylerim.			
Ödeyecek	İsim / Ünvan: (.....)	Düzenleme Tar.28/12/2021		
	Adres : Kayseri	Düzenleme Yeri :KAYSERİ		
	V.D:No su / T.C. Kimlik No :			
	Kefil :	İmza	İmza	
	V.D:No su / T.C. Kimlik No :			

(40) **Bulgu 5:** BURAK MTSK'de yapılan yerinde incelemede teşebbüsün kurumsal bilgisayarında bulunan ve 23.02.2022 tarihinde saat 16:45'te kaydedilmiş olan "UŞAK SÜRÜCÜ KURSLARI PLATFORMU.docx" isimli belge aşağıda yer almaktadır :

“UŞAK SÜRÜCÜ KURSLARI PLATFORMU TOPLANTI GÜNDEMİ	
<i>1-Denetleme Firmasının Ocak ayı denetlemeleriyle ilgili ses görüntü kaydı ve açıklamaları</i>	
<i>2-Bankalar kursiyer kredisi ile ilgili görüşmelerin aktarılması</i>	
<i>* Kuveyt Türk Sağlam Kart Peşin Fiyatına 5 taksit faizsiz</i>	
<i>*Türkiye Finans kursun bilgisayarına program yükleme ve kredilendirme</i>	
<i>3-Kütahya Derneği ile işbirliği halinde Gediz ve Simav daki kurslarında Denetlemeye tabi olması için çalışmalar</i>	

4-Yeni Yönetmelikteki riskler

*Ağır vasıtaların Ticari Kullanılması

*Sınavların 2 Aşamalı olması

*6 ay sonra serbest güzergah sınav yapılması

*Araç yaşlarının uzatılmaması

*Ders Saat sayılarının Artırılması

5-Uşak Sürücü Eğitimcileri Derneği Kurulması

6-BASKEF Çalıştayına Katılım Sağlanması

*Yönetmelikle ilgili TÜSEKON Genel Başkanına Tepki konulması

*Uşak Olarak BASKEF Genel Başkanına Tepki Konulması

*Dernek Konusunda TÜSEKON ve BASKEF Başkanlarının Uşaka gelmesi'

- (41) **Bulgu 6:** BURAK MTSK'de yapılan yerinde incelemede teşebbüsün kurumsal bilgisayarında bulunan ve 09.03.2022 tarihinde saat 14:49'da kaydedilmiş olan "mart toplantı gündem.docx" isimli belge aşağıda yer almaktadır :

**“UŞAK SÜRÜCÜ KURSLARI PLATFORMU
TOPLANTI GÜNDEMİ**

- 1- 1.Direksiyon Sınav Harçlarının Yeniden Değerlendirilmesi
- 2- Kurs Ücretlerinin Yeniden Güncellenmesi
- 3- 2.Direksiyona Kalan Kursiyer Ücretlerinin Değerlendirilmesi
- 4- Dosya Yakan Eski Adayların ve Fark Geçiş Yapan Kursiyerlerin Durumlarının Değerlendirilmesi
- 5- Dernek Kuruluşunun ve Üye Kaydının Değerlendirilmesi
- 6- Kurslar Dışında Özel Ders Veren Hocaların Değerlendirilmesi
- 7- Platform Bünyesinde Sandık Oluşturulması Kursiyer Başına Aidat Ödenmesinin ve Bu Sandığın Nasıl Kullanılacağına Değerlendirilmesi
- 8- Ramazan Ayında Tüm Çalışanlarımızla Beraber İftar Programı Değerlendirilmesi”

- (42) **Bulgu 7:** BURAK MTSK'de yapılan yerinde incelemede teşebbüsün kurumsal bilgisayarında bulunan ve 08.04.2022 tarihinde saat 14:27'de kayıt olan “NİSAN TOPLANTI GÜNDEM.docx” isimli belge aşağıda yer almaktadır :

**“UŞAK SÜRÜCÜ KURSLARI PLATFORMU
NİSAN AYI TOPLANTI GÜNDEMİ**

- 1- Kurs Ücretlerinin Yeniden Değerlendirilmesi
- 2- Dernek Kuruluşunun Tamamlanması ve Üye Kaydının Yapılması
- 3- Kurs Eğitim Personellerinin İstifalarının Değerlendirilmesi
- 4- Kursiyer Kayıtları esnasında yapılan görüşmelerin değerlendirilmesi
- 5- Kayıt sildirmek isteyen kursiyerlerin durumlarının değerlendirilmesi”

- (43) **Bulgu 8:** BURAK MTSK'de yapılan yerinde incelemede teşebbüsün kurumsal bilgisayarında bulunan ve 12.05.2022 tarihinde saat 11:15'te kaydedilmiş olan "mayıs 2 gündem olağanüstü.docx" isimli belge aşağıda yer almaktadır :

**“UŞAK SÜRÜCÜ KURSLARI PLATFORMU
TOPLANTI GÜNDEMİ**

- 1 Peşin taksit ödemelerinin belirlenmesi
- 2 Kontenjan olayının netleşmesi
- 3 Kredi kartları ve Bakım gibi ödeme kanallarının netleşmesi
- 4 Watsapp gurubunun sohbete kapatılması sadece duyuru gurubu olarak kalması”

- (44) **Bulgu 9:** BURAK MTSK'de yapılan yerinde incelemede teşebbüsün kurumsal bilgisayarında bulunan ve 19.05.2022 tarihinde saat 12:54'te kaydedilmiş olan "MAYIS TOPLANTI KARARLARI.docx" isimli belge aşağıda yer almaktadır :

**“UŞAK İLİ VE İLÇELERİ SÜRÜCÜ KURSLARI PLATFORMU
12/05/2022 TARİHLİ TOPLANTODA ALINAN KARARLAR**

- 1- 12 MAYIS 2022 tarihi itibari ile uygulanacak peşin ve taksitli fiyat listesi tutanak ekinde mevcuttur. Taksit sayısı 1 peşin + 3 ten fazla taksit yapılamaz ancak sosyoekonomik şartları göz önüne alınarak İlçelerdeki kurslar taksitli kaydettikleri kursiyerlere +1 taksit ilave edebilirler.
 - 2- Peşin kayıt olan kursiyerlere ödemesini yapmak için kayıt oldukları tarihten itibaren en fazla 20 gün süre verilebilir.
 - 3- Taksitli kayıt olan kursiyerlere ilk ödeme için kayıt oldukları tarihten itibaren en fazla 20 gün süre verilebilir ve devamında kalan ödemelerini ilk ödeme tarihini takip eden aylarda düzenli olarak 3 taksit halinde ödeyebilir.
 - 4- Denetim firması kurumları iç denetleme yaparken platform başkanlığına bilgi vererek platformdan yanına 3 kişi alarak denetleme yapabilir.
 - 5- Uşak İli ve İlçeleri Sürücü Kursları Platformu aylık tüm Sürücü Kurslarını düzenli olarak En az 3 Kişi ile İç Denetleme yapar belirlenen şartlara aykırı hareket eden Kurslara Cezai İşlem uygulanır.
 - 6- İndirim yaptığı düşünülen Kurum veya aday Platform Başkanına veya Başkan Yardımcısına gizli olarak bildirilir.
 - 7- Milli Eğitim Valilik Emniyet Şehit aileleri veya Gaziler Derneği gibi kurumlardan gelecek ücretsiz öğrenciler Platform Başkanlığında toplanacak ve her kuruma Eşit Şekilde dağıtılacaktır. Bu kurumlardan gelen ücretsiz öğrencilerden belirlenen ücretin yarısı tahsil edilecektir.
 - 8- Watsapp gurubunun sohbete kapatılarak sadece duyuru ilan gurubu olarak kullanılmasına
 - 9- Toplantılara katılım zorunludur, mazaretli veya mazaretsiz olarak toplantılara katılmayan kurucularımız toplantılarda oy çokluğu veya oy birliği ile alınan kararlara itiraz hakları olmadığını ve kararlara uyacaklarını kabul kabul ve taahhüt etmişlerdir.
 - 10-Teorik Sınavda veya Direksiyon sınavında dosya yakan kursiyerler aynı kursa kayıt yaptırmak istediklerinde Ücretlendirmesi Kursun insiyatifindedir. Denetlemeden muafır.
 - 11-2. Direksiyon aşamasına geçen kursiyerin ücretlendirmesi de kursun insiyatifindedir. Denetlemeden muafır.
- Oy birliği ile karar verilmiştir.”

- (45) **Bulgu 10:** YENİ UŞAK MTSK’de yapılan yerinde incelemede teşebbüs yetkilisi (.....)’in bilgisayarında bulunan 11.03.2023 tarihli (.....) para transferi bildirimi aşağıda yer almaktadır:

“(.....)- Para transferi bildiriminiz
Kimden: (.....)<(.....)>
11.03.2023 13:35
Kime: (.....)
Sayın (.....)-yeni Uşak Sürücü Kursu Ve Eğitim Hizmetleri Yetkilisi,
(.....) Uşak şubesindeki (.....) no’lu hesabınızdan (.....) adına (.....) TL gönderilmiştir.
Hesabınızın bakiyesi saat 13:34 itibarıyla (.....) TL tutarındadır.
Bilgilerinize sunarız.
Saygılarımızla,”

I.4. Değerlendirme

- (46) Mevcut soruşturmanın konusunu Uşak ilinde motorlu taşıt sürücü kursu olarak faaliyet gösteren bazı teşebbüslerin fiyatları birlikte tespit etmek suretiyle 4054 sayılı Kanun’u ihlal ettikleri iddiasına yönelik iddialar oluşturmaktadır. Dosya kapsamında elde edilen bilgi ve belgeler 4054 sayılı Kanun kapsamında aşağıda incelenecektir.

I.4.1. 4054 sayılı Kanun’un 4. Maddesi Kapsamında Değerlendirme

- (47) 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesinde, “Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya

bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır” hükmüne yer verilerek amacı veya etkisi rekabeti engelleme, sınırlama veya bozma olan teşebbüsler arası anlaşmalara, uyumlu eylemlere ve teşebbüs birliklerinin kararlarına karşı genel bir yasaklama getirilmiş, aynı maddenin (a) bendinde ise, “Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi” ihlal örnekleri arasında sayılmıştır.

- (48) Kanun’un 4. maddesinde yer alan hükmün temel amacı, her bir teşebbüsün kendi ticari politikalarını ve piyasadaki faaliyetlerini tek başına, bağımsız olarak belirlemesidir. Rekabeti bozucu nitelikteki anlaşmaların varlığı halinde ise, teşebbüslerin bağımsız davranışlarının yerini anlaşma taraflarının ortak çıkarlarına hizmet eden koordineli davranışlar almaktadır. Bu tür anlaşmalar, serbest piyasa ekonomisinden elde edilmesi beklenen faydaları azaltarak kaynakların etkinsiz kullanılmasına ve serbest piyasa sisteminin sağladığı refahın ihlal davranışını sergileyen teşebbüsler lehine ve tüketici aleyhine bölüşülmesine yol açmaktadır. Diğer bir deyişle, bu tür anlaşmalara taraf olan teşebbüsler, normal rekabet şartları içinde elde edemeyecekleri kârlara ulaşarak bu ekonomik faaliyetlerle yaratılan refahın çoğunu kendilerine aktarma olanağına sahip olmakta ve serbest piyasa ekonomisinin sağlıklı bir şekilde işlemlerini engellemektedir.
- (49) 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesinin gerekçesinde, *“Bu Kanunun amacı rekabetin korunması olduğuna göre, rekabeti engelleyici, kısıtlayıcı veya bozucu teşebbüsler arası anlaşma ve uygulamaların yasaklanması gerekir. Maddenin amacı bakımından anlaşma, hukuki şekil şartlarına uymasa bile tarafların kendilerini bağlı hissettikleri her türlü uzlaşma ya da uyuşma anlamında kullanılmıştır. Anlaşmanın yazılı veya sözlü olmasının önemi yoktur.”* denilmek suretiyle, Türk rekabet hukukunda “anlaşma” kavramının borçlar hukukundaki “sözleşme” kavramından daha geniş bir kavram olduğuna dikkat çekilmiştir. Gerçekten de Kanun’un 4. maddesi anlamında bir anlaşmanın varlığı için teşebbüsler arasında aynı yönde bir irade uyuşmasının bulunması yeterlidir⁹. Bu çerçevede rekabeti sınırlayıcı bir anlaşma olarak nitelendirilebilecek bir ihlalden bahsedebilmek için, teşebbüslerin ortak bir amaç veya sonuca yönelik niyetlerinin örtüştüğünü ve bu amaca yönelik bağlılığın bilinçli olduğunu göstermek gerekmektedir. Teşebbüslerin ortak bir amaca yönelik niyetlerinin bilinçli olarak örtüşmesi anlaşmanın varlığını göstermek için yeterli olmaktadır.
- (50) Bir anlaşmanın rekabeti kısıtlama amacının olup olmadığının değerlendirilmesinde, anlaşmanın içeriği, ulaşmaya çalıştığı hedefler ve anlaşmanın yer aldığı iktisadi ve hukuki çerçeve dikkate alınmalıdır¹⁰. Birlikte fiyat tespiti, pazar ve müşteri paylaşımı ve arzın kontrolüne ilişkin anlaşmaların amacının rekabetin kısıtlanması olduğu ilk bakışta görülebilecek kadar açık olduğu kabul edilmekte ve bu tür anlaşmaların genel olarak amaç bakımından rekabeti kısıtlayıcı oldukları değerlendirilmektedir¹¹. Rekabeti kısıtlama amacı bulunan bir anlaşma doğası gereği 4. madde kapsamında ihlal teşkil ettiğinden, söz konusu anlaşmanın etkilerinin ayrıca gösterilmesine gerek bulunmamaktadır. Öte yandan, anlaşmanın uygulamaya geçmemiş olması veya kısmen uygulanabilmiş olması ve amaç bakımından rekabeti kısıtlayıcı nitelikte olduğunun tespit edilmesine ilave olarak etkilerinin araştırılması, ihlalin ağırlığının ortaya konulması ve taraflara uygulanacak idari para cezasının belirlenmesinde

⁹ Kurulun 08.05.2014 tarih ve 14-17/330-142 sayılı Kararı.

¹⁰ Yatay İşbirliği Anlaşmaları Hakkında Kılavuz para.18

¹¹ Guidelines on the Application of the Article 101(3) of the Treaty (AB Muafiyet Kılavuzu), Official Journal C 101, 27.04.2004, s.100, para.23; Muafiyetin Genel Esaslarına İlişkin Kılavuz (Muafiyet Kılavuzu), s.2, para. 8.

dikkate alınmaktadır¹². Bu doğrultuda, soruşturma konusu ihlale yönelik edinilen bilgi ve belgeler ile ihlale ilişkin değerlendirmelere ilerleyen bölümde yer verilecektir.

- (51) Kurulun 14.03.2024 tarih ve 24-13/250-105 sayılı kararı ile kartel oluşturmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettikleri iddiasına yönelik olarak yürütülen soruşturma kapsamında, Uşak ilinde motorlu taşıt sürücü kursu olarak faaliyet gösteren soruşturma taraflarından AKDOĞAN MTSK, BANAZ KARDELEN MTSK, BURAK MTSK, ELİT EGE MTSK, ERDİLEK MTSK, ERGÜL MTSK, ESME OSMANLI MTSK, GÜRAY MTSK, LİDER MTSK, SÜREN MTSK, TEK MTSK, YENİ UŞAK MTSK bakımından soruşturmanın uzlaşma usulü ile sonlandırılmasına karar verilmiştir.
- (52) Yukarıda sayılan teşebbüsler yönünden soruşturmanın sonlandırılması nedeniyle devam eden bölümdeki değerlendirmeler, haklarında inceleme devam eden soruşturma tarafları TRUE DANIŞMANLIK ve EMİR MTSK'yi kapsayacak şekilde yapılacaktır. Bu kapsamda TRUE DANIŞMANLIK'ın Uşak ilinde faaliyet gösteren sürücü kurslarının oluşturduğu kartel oluşumundaki rolüne ve sorumluluğuna; EMİR MTSK'nin sorumluluğuna ve teşebbüsün aktif işbirliği başvurusuna ilişkin değerlendirmelere aşağıda yer verilmektedir.

I.4.1.1. Kartel Kolaylaştırıcısının Rekabet Mevzuatındaki Yeri

- (53) Yürütülen soruşturmada, TRUE DANIŞMANLIK'ın eylemlerinin, inceleme kapsamındaki UŞAK ilinde faaliyet gösteren sürücü kurslarının oluşturduğu kartelin gerçeklerini bilerek, bir kartelin oluşumuna, uygulanmasına ve devamına doğrudan veya dolaylı olarak katkıda bulunması durumunda, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında sorumlu tutulup tutulamayacağı belirlenmesi gerekmektedir. İlerleyen bölümlerinde ayrıntılarıyla açıklanacağı üzere TRUE DANIŞMANLIK ile Uşak ilinde faaliyet gösteren sürücü kursları arasındaki ilişki yatay veya dikey olarak tanımlanamayacaktır. Bunun başlıca nedeni, söz konusu ilişkinin kaynağının bir mal veya hizmetin üretimiyle veya satışıyla ilgili olmaması ancak 4054 sayılı Kanun'un yasakladığı bir anlaşmanın kurulması ve yürütülmesiyle sınırlı olmasıdır. Bu kapsamda inceleme konusu sürücü kurs ücretlerinin tespitine ilişkin kararlar ve uygulamaların da esasen sürücü kursları tarafından alındığı ancak sözleşmenin yürütülmesine ilişkin danışmanlığın ve sözleşmeye uyulmasının denetiminin TRUE DANIŞMANLIK tarafından sağlandığı söylenebilecektir. Bu çerçevede TRUE DANIŞMANLIK'ın konumunun sürücü kurslarının konumundan farklı olduğu açıktır. Dolayısıyla TRUE DANIŞMANLIK'ın inceleme konusu ihlalden kaynaklanan sorumluluğunun ortaya konulması bakımından öncelikle kartel kolaylaştırıcısı kavramının açıklanması yerinde olacaktır.
- (54) Kartel kolaylaştırıcısı kavramı 16.12.2023 tarih ve 32401 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Aktif İşbirliği Yönetmeliği'nde tanımlanmıştır. Aktif İşbirliği Yönetmeliği'nin 3. maddesinin birinci fıkrası (d) bendinde kartel kolaylaştırıcısı *"Kartel tarafları ile üretim veya dağıtım zincirinin aynı seviyesinde faaliyet göstermeksizin, bir kartelin kurulmasına ve/veya sürdürülmesine aracılık eden, faaliyetleriyle bir kartelin kurulmasını ve/veya sürdürülmesini kolaylaştıran teşebbüsleri ve teşebbüs birliklerini (...) ifade eder"* şeklinde ifade edilmektedir.
- (55) Görüleceği üzere rekabet mevzuatında kartel kolaylaştırıcısı kavramının açıklanmasıyla yetinilmiş olup kartel kolaylaştırıcısının nasıl tespit edileceğine ilişkin usulün diğer mevzuatta yer alan hükümler ve uygulama alanında ortaya çıktığı

¹² Muafiyetin Genel Esaslarına İlişkin Kılavuz para. 9, 11.

söylenilecektir. Bu çerçevede öncelikle kartel kolaylaştırıcısının tespiti usulüne ilişkin hüküm içeren diğer mevzuata yer verilecektir.

1.4.1.2. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu Çerçevesinde İştirak Edenin Sorumluluğu

- (56) İhlalin oluşumu veya sürdürülmesine yardım edenin sorumluluğunun belirlenmesi usulünün 4054 sayılı Kanun ve bu kanuna dayanılarak çıkarılan mevzuat hükümlerinde yer almaması nedeniyle 30 Mart 2005 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanan 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'ndaki (5236 sayılı Kanun) genel hükümlere bakılması gerekmektedir.
- (57) 5326 sayılı Kanun'un 2. maddesinde kabahat kavramı *"kanunun, karşılığında idarî yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık"* olarak tanımlanmış olup aynı Kanun'un 3. maddesinde genel hükümlerin idarî para cezası yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında uygulanacağı öngörülmüştür.
- (58) TRUE DANIŞMANLIK'ın ihlalin kurulmasına ve sürdürülmesine yardım ettiği değerlendirildiğinde aynı Kanunun 14. maddesinde düzenlenmiş olan "iştirak"e ilişkin hükümler sorumluluğun çerçevesini belirlemek için önem arz etmektedir. Kabahat teşkil eden bir fiilin gerçekleştirilmesine birden fazla kişinin katkıda bulunması halinde, sorumluluğun tespiti bakımından özel bir norma ihtiyaç bulunmaktadır. 5236 sayılı Kanun'da da bu husus dikkate alınarak genel hükümler kısmında iştirake ilişkin bir düzenleme yapılmıştır. 5236 sayılı Kanun 14. maddesi;

"(1) Kabahatin işlenişine birden fazla kişinin iştirak etmesi halinde bu kişilerin her biri hakkında, fail olarak idarî para cezası verilir.

(2) Özel faillik niteliğinin arandığı durumlarda, kabahate iştirak eden ve bu niteliği taşımayan kişi hakkında da fail olarak idarî para cezası verilir.

(3) Kabahate iştirak için kasten ve hukuka aykırı işlenmiş bir fiilin varlığı yeterlidir. Kabahatin işlenişine iştirak eden kişi hakkında, diğerlerinin sorumlu olup olmadığı göz önünde bulundurulmaksızın idarî para cezası verilir.

(4) Kanunda özel faillik niteliğini taşıyan kişi açısından suç, diğer kişiler açısından kabahat olarak tanımlanan fiilin, bu niteliği taşıyan ve taşımayan kişiler tarafından ortaklaşa işlenmesi halinde suça iştirake ilişkin hükümler uygulanır."

hükmünü amirdir.

- (59) İştirake ilişkin hükümler, suçu ve/veya kabahati genişletici ve tamamlayıcı bir etki göstermekte ve aslında suç/kabahat tanımına girmeyen hareketlerin cezalandırılması söz konusu olmaktadır. Böylelikle, suçun/kabahatin tanımındaki hareketi yapma dışında katkıda bulunanların yaptırıma uğratılması sağlanmaktadır¹³.
- (60) 5236 sayılı Kanun'un 14. maddesinin gerekçesine bakıldığında, kabahatlere iştirak haliyle ilgili olarak tek tip fail sisteminin kabul edildiği ve kabahatin işlenişine iştirak eden kişiler arasında fail ve şerik (azmettiren veya yardım eden) ayrımının gözetilmediği belirtilmektedir. Dolayısıyla, kabahate iştirak edenin konumu asıl failin düzeyine çıkartılmış ve iştirakçi de bir fail olarak nitelendirilmiştir.
- (61) Madde gerekçesinin devamında, kabahate iştirak için kasten ve hukuka aykırı işlenmiş bir fiilin varlığının gerekli ve yeterli olduğu, bunun sonucu olarak, kabahatin işlenişine iştirak eden kişilerden birinin, örneğin kusur yeteneğinin olmamasının, diğer ortakların idarî para cezası ile cezalandırılmasını engellemeyeceği ifade edilmektedir. 5236 sayılı

¹³ Kurulun 02.12.2013 tarih ve 13-67/929-391 sayılı kararı.

Kanun'un genel hükümler bölümünde yer alan ve iştirak halini düzenleyen 14/3. maddesinde açıkça, kabahate iştirak için kasıt unsurunun varlığı zorunlu kılındığından, iştirak edenin sorumluluğundan bahsedebilmek için kasıtlı olarak hareket edip etmediğinin araştırılması gerekmektedir.

- (62) 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 21. maddesinin birinci fıkrasında kast, "*suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesi*" olarak tanımlanmıştır. Maddede de açıkça belirtildiği üzere kasttan amaç, fiilin bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir. Bu çerçevede kastın iki unsuru olup, bunlardan birincisi hukuka aykırı eylemin unsurlarını bilme, ikincisi ise bunları isteme unsurudur.
- (63) Açıklanan hususlar çerçevesinde TRUE DANIŞMANLIK'ın inceleme konusu ihlale iştirak edip etmediği değerlendirilecektir.

I.4.1.3. Kartel Kolaylaştırıcısının Sorumluluğuna İlişkin Kurul Kararları

- (64) Kurulun 13.07.2006 tarih ve 06-51/655-183 sayılı "*Roche/EİP/Beşer*" kararı; ilgili pazarda birbirine rakip iki ilaç sağlayıcısı olan Roche ve EİP'in, aynı ecza deposu Beşer ile SSK, devlet ve üniversite hastaneleri ihalelerine katılmalarının, söz konusu ihalelerdeki rekabeti engellediği iddiasına ilişkindir. Söz konusu Kurul kararında, Roche ve EİP'e rakip konumda bulunmayan Beşer'in, soruşturmanın diğer taraflarıyla aynı seviyede faaliyet göstermese de, her iki dikey ilişkinin de tarafı olarak inceleme konusu ilişki üçgeninin yürütmesinde asli aktör durumunda olduğu, iki rakip ürünü buluşturmasıyla ihalelerde rekabet ortamının oluşmasını engellediği, bu nedenle Beşer'in ihlaldeki payının en az diğer taraflarınki kadar olduğu ifade edilerek Kanunun 4. maddesini ihlal edebileceği kabul edilmiş olup oyçokluğu ile taraflara idari para cezası uygulanmıştır.
- (65) Benzer biçimde Kurulun 17.09.2013 tarih ve 13-54/755-315 sayılı "*Erzincan Hazır Beton*" kararında, dört üretici ve iki bayi arasındaki anlaşma sonucunda hazır beton satışı için ortak bir satış sistemi kurulmasının ve kurulan bu sistem çerçevesinde rekabete duyarlı bilgi paylaşımlarının rakipler arasında fiyatların koordine edilmesine yol açtığı ve bu suretle Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varılmış ve üretici firmaların yanı sıra bayi konumunda bulunanlar da cezalandırılmıştır. İlgili kararda bayilerin üreticiler arasındaki rekabeti kısıtlayıcı yatay bir anlaşmaya aracılık etmesi veya olanak sağlaması halinde aynı seviyede faaliyet göstermese de yatay bir anlaşmaya taraf oldukları kabul edilmiştir.
- (66) Kurulun 02.12.2013 tarih ve 13-67/929-391 sayılı "*Çorum Yapı Denetim*" kararı ise Çorum'daki yapı denetim firmalarının aralarında kurdukları bir sistem ile fiyat tespiti veya müşteri paylaşımı yoluyla piyasadaki rekabeti engellediklerine ilişkindir. Söz konusu kararda Kurul, Çorum'daki yapı denetim firmaları arasındaki rekabeti kısıtlayıcı anlaşmaların sorumluluğuna ilişkin olarak yalnızca ilgili yapı denetim firmalarının değil; aynı zamanda anlaşmaya taraf olmayan ancak bu anlaşmanın hayata geçirilmesinde teknik bir rol üstlenerek yazılım desteği sağlayan teşebbüsün eyleminin de 4054 sayılı Kanun kapsamında olduğuna hükmetmiş ve bu nedenle ilgili firmaya idari para cezası uygulamıştır. İlgili karar neticesinde 5326 sayılı Kanununun "iştirak" hükümleri çerçevesinde cezalandırılabilirliği kabul edilmiştir.

I.4.1.4. Kartel Kolaylaştırıcısının Sorumluluğuna İlişkin Komisyon Kararları

- (67) Avrupa Komisyonu'nun (Komisyon) kartel kolaylaştırıcılarını rekabet hukuku ihlallerinden sorumlu bulmasına yönelik ilk karar olan 17 Aralık 1980 tarihli *İtalyan*

*Dökme Cam*¹⁴ kararında, üç cam üreticisinin üretim kotaları belirleyen ve üretim ve pazarlama verilerini bilgi değişimi yoluyla vermeyi taahhüt eden anlaşmalar yaptıkları ve bu anlaşmaların, cam üreticileri arasında elde edilen bilgileri alan ve yayan harici bir danışman firma tarafından denetlendiği tespit edilmiştir. Komisyon kararında söz konusu ürünlerin üretimi veya dağıtımında doğrudan yer almamasına rağmen, danışman firmanın yine de rekabeti kısıtlayan anlaşmaların uygulanmasından müştereken sorumlu olduğu sonucuna varmıştır. Kararda danışmanlık firmasına herhangi bir para cezası verilmemiş ve fakat danışmanlık firmasının ihlaldeki ortak sorumluluğu açıkça belirtmiştir.

- (68) Komisyonun kartel kolaylaştırıcısı rolü nedeniyle bir teşebbüse para cezası verdiği ilk karar ise 10 Aralık 2003 tarihli *Organik Peroksitler*¹⁵ kararıdır. Komisyona göre bir grup organik peroksit üreticisinin 1971 ve 1999 yılları arasında fiyat artışlarını koordine etmek ve pazar paylarını bölüşmek için uyguladıkları bir kartelin başarısı bir danışmanlık firmasının kartel kolaylaştırıcısı olmasından kaynaklanmıştır. Komisyon tarafından danışmanlık firmasının kartel düzenlemelerinden haberdar olduğu, bu düzenlemelere aktif olarak dâhil olduğu ve işlevlerinin bir sekreteryaya rolünün ötesine geçtiğini, özellikle de tarafların verilerini denetlediği ve danışmanlık firmasının anlaşma üyeleri üzerinde yetkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Komisyon, emsal olarak yukarıda bahsi geçen İtalyan Dökme Cam kararına atıfta bulunarak, danışmanlık firmasının kartel kolaylaştırıcısı rolünden dolayı teşebbüse para cezası vermiştir.
- (69) Komisyonun 11 Kasım 2009 tarihli kararında¹⁶ çeşitli ısı stabilizatörleri tedarikçilerinin 1987-2000 yılları arasında kalay stabilizatörleri karteline ve 1991-2000 yılları arasında ESBO/ester karteline katıldıkları tespit etmiştir. Söz konusu kararda bir danışmanlık firmasının da ihlallerde önemli bir rol oynadığı ve diğerlerinin yanı sıra tesislerinde düzenli kartel toplantıları düzenlediği için tedarikçiler tarafından kendisine ücret ödendiği, toplantılara katıldığı ve aktif olarak yer aldığı, satış verilerini topladığı ve anlaşmaların uygulanmasını izlediği, kartel üyelerinin aralarındaki anlaşmazlıklarda moderatör olarak hareket etmeyi teklif ettiği ve onları uzlaşmaya teşvik ettiği belirtilmiştir. İlgili kararda kartel kolaylaştırıcısı olan danışmanlık firmasına para cezası verilmiştir.
- (70) Yukarıda yer verilen mevzuat, ülke ve mehz uygulamalar çerçevesinde TRUE DANIŞMANLIK'ın eylemlerinin hukuki sonuçlarına ilişkin değerlendirmeye aşağıda yer verilmektedir.

I.4.2. Dosya Kapsamında Edinilen Bulgulara İlişkin Değerlendirme

- (71) Soruşturma açılmasına kaynaklık eden başvuru ile başvurunun ekinde bulunan ve Bulgu-1'de gösterilen PROTOKOL başlıklı, imza tarihi belirsiz ancak yürürlük tarihi 11.01.2022 olan imzalı sözleşme incelendiğinde, TRUE DANIŞMANLIK ile soruşturma tarafı sürücü kursları arasında yazılı nitelikte bir sözleşme yapıldığı görülmektedir.
- (72) Söz konusu sözleşmenin içeriği incelendiğinde; öncelikle sözleşmenin 2. maddesinde kurs ücretlerine ilişkin fiyatın sürücü kurslarınca ortak belirlenmesine ilişkin karar alındığı görülmektedir. İlgili maddeye aşağıda yer verilmiştir:

"İş bu protokolün amacı, protokole taraf olan ve imza atan Uşak ili sürücü kursları arasında, eşgüdümü ve koordinasyon sağlanarak, haksız rekabetin önlenmesi, işbirliği ve uyum içerisinde çalışmanın sağlanması ve protokole taraf olan Uşak ili Özel Motorlu

¹⁴ Case V/29.869,

¹⁵ Case COMP/E-2/37.857

¹⁶ Case IP/09/1695

Taşıt Sürücü Kurslarının kendi aralarında toplanarak belirlemiş oldukları sertifika sınıflarında kurs ücreti.....” ile “Protokole imza atan Uşak ili sürücü kursları tarafından belirlenen bu fiyatların altına düşürülmemesi....”

- (73) Ayrıca, fiyat tespitinin yanı sıra indirim veya kampanya yapılması, taksit sayısının tespit edilmesi vb. gibi ödeme koşullarına sınırlamalar getirilerek fiyatların sabit kalması yönünde doğrudan ve dolaylı olarak çaba gösterildiği, buna ilişkin önlemler alındığı görülmektedir. Söz konusu hususları içeren sözleşmenin 7. maddesine aşağıda yer verilmektedir:

“Taraflar işbu protokol uyarınca belirlenen şartlar doğrultusunda sahibi/yetkilisi olduğu sürücü kursunun kursiyer kaydını yaparken kursların kendi aralarında belirlemiş olduğu 2. madde de geçen sertifika sınıflarında kurs ücreti olarak mutabakata varılarak belirlenen fiyatlara, protokol süresince bu fiyatların altında fiyat verilmeyeceği gibi fiyatları dolaylı veya direkt olarak ortadan kaldırmaya yönelik, ekstra ücretsiz olarak eğitim teklif edilmesi (kursiyer kaydı müracaatında 16 saat üzeri direksiyon eğimi gibi), prim, promosyon, indirim, kampanya, ödül, sınav ücretleri dahil etmesi, sonradan para teklif etmesi iade yapması, sürücü adayı getirmesi durumunda kurs ücretinden düşülmesi veya ücretsiz kayıt yapması, adayın sınavdan kalması durumunda sınav harcını ödemesi, denetime giden personelin indirimli fiyat teklifinde bulunması halinde karşıdaki kişinin, evrakları getir hallederiz, bakarız, durumu değerlendirebileceğini söylemesi gibi indirimli fiyatı kabul ettiğine dair izlenimler vermesi durumunda ve diğer giderler dahil edilerek indirmeye yönelik davranışta bulunulması, resmi ders saatlerinin üstünde eğitim teklif edilmesi doğrudan yada dolaylı olarak protokolde belirtilen 2. Maddesinde geçen sınıf ücretleri ve belirtilmeyen diğer sertifika sınıflarda İse Valilik komisyonunca belirlenen taban fiyatın altında aday kaydetmeyeceklerini, bu durumun, protokol gereği denetim sırasında tespit edilmesi halinde, iş bu protokoldeki edimlere aykırılık teşkil edeceğini, ve bu durumda iş bu protokoldeki belirlenen yaptırımların kendi sürücü kursuna uygulanmasını peşinen kabul ettiklerini beyan ve taahhüt ederler. Protokolün her bir tarafları bu tarz eylemlerde bulunmayacağını kabul, beyan ve taahhüt eder.”

- (74) Sözleşmenin 4. maddesinde ise; “.... belirlenen fiyat olarak yukarda belirtilen (2.madde) fiyatların altına düşülüp düşülmediği denetiminde True Özel Araştırma ve Danışmanlık Tic. San. Ltd. Şti görevlileri tarafından kendi işletmelerinde, haberli yada habersiz, açık yada gizli her türlü denetimin yapılmasına.....” ifadesi yer almakta olup söz konusu fiyat anlaşmasına uymayan sürücü kursunun olup olmadığının denetiminin sürücü kursu niteliğini haiz olmayan TRUE DANIŞMANLIK adlı teşebbüs aracılığıyla sağlanacağı görülmektedir.
- (75) Buna ek olarak 10. maddede yer alan hükme göre sözleşmede belirlenen herhangi bir maddeye aykırı hareket edilmesi durumunda cezai şart uygulanacağı belirtilmiştir. Sözleşmenin 10. maddesinde cezai şart uygulama yetkisinin TRUE DANIŞMANLIK’a verildiği görülmektedir. TRUE DANIŞMANLIK tarafından tespit edilen sözleşmeye her aykırılık karşılığında ihlalde bulunan sürücü kursu tarafından TRUE DANIŞMANLIK’a belli bir tutardaki paranın “cezai şart” adı altında ödeneceği ilgili sözleşmenin 10. maddesinde şu şekilde yer almaktadır:

“İş bu protokol maddelerinden herhangi birine aykırı davranılması durumunda; Kurumların belirlediği (2. Madde de) belirtilen fiyat uygulamasını doğrudan veya dolaylı olarak ortadan kaldırmaya yönelik eylemde bulunan; denetime giden personeli kurumda karşılayan bilgi ve fiyat veren kim olduğuna bakılmaksızın kurum çalışanı veya sahibi sertifika sınıfı için belirlenen fiyatın altında fiyat vermesi, denetim amaçlı konuşma, adaylarla görüşme ya da telefon ile aramalarda protokolde belirtilen sınıf ücretleri (2. Madde de) ve belirtilmeyen diğer sınıflarında taban fiyatın altında fiyat vermesi durumunda iç denetimde aday aramalarında dört kursiyerin fiyat konuşmadıklarını bilmediğini söylemesi, üç kursiyerin peşinat, sınav harcı, taksit ödemesini yaptığı halde

fiyatı bilmediğini konuşmadıklarını söylemesi durumunda veya farklı yöntemlerle indirmeye yönelik kelime oyunları gibi ayrıca Her kurs ruhsatında verdiği sürücü belgesi sınıflarından fiyat verip kayıt ala bilir ruhsatında bulunmayan sertifika sınıflarından kayıt alamaz. (Kurucuya ait başka kurum var ise diğer kurumun ruhsatına bakılır.) Yönlendirme yapamaz. Sesli veya görüntülü cihazlarla tespiti halinde kursun sahibi / yetkilisi, aşağıda belirlenen cezai şartı, tespit tarihinden sonraki 15 gün içinde True Özel Araştırma ve Danışmanlık Tic. San. Ltd. Şti ne ödemekle yükümlüdür.

a) 1. Tespitte 25.000,00 (yirmi beş bin) TL+ KDV olarak cezai şart ödemeyi kabul ve taahhüt eder.

b) 2. Tespitte 35.000,00 (otuz beş bin) TL+ KDV olarak cezai şart ödemeyi kabul ve taahhüt eder.

c) 2. Tespitten sonra aynı kurumda tespit yapılması durumunda her tespitte ayrı ayrı 50.000 (elli bin) TL+ KDV ceza ödemekle yükümlü olacaktır.

Ayrıca tespiti yapılan kurumun tespit tarihinden 2 gün sonra dahi tekrar aykırılığın tespiti halinde 2. tespit sayılacaktır.”

(76) Yukarıda yer verilen sözleşmenin dört maddesi birlikte incelendiğinde, sözleşmeye taraf olan ve imza atan Uşak ili sürücü kurslarının birlikte sürücü adaylarına yönelik özel öğretim hizmetleri pazarında fiyat tespiti yapmak, indirim veya kampanya yapılması, taksit sayısının tespit edilmesi vb. gibi ödeme koşullarını belirlemek ve anlaşmayı sürdürmek amaçlı denetim ve ceza mekanizması oluşturdukları açık bir şekilde görülmektedir. Her ne kadar TRUE DANIŞMANLIK tarafından söz konusu sözleşme imzalanmamış olsa da, anılan sözleşmede TRUE DANIŞMANLIK’a anlaşmanın sürdürülmesi ve denetlenmesine ilişkin bir rol biçilmiştir. Diğer bir deyişle PROTOKOL başlıklı sözleşmeyi imzalayan Uşak ilinde faaliyet gösteren sürücü kurslarının birlikte fiyat ve fiyata etki eden diğer koşulları belirlemek suretiyle 4. maddeyi amaç bakımından ihlal etmişlerdir. Bu doğrultuda soruşturma konusu eylemleri kartel niteliği taşımaktadır. TRUE DANIŞMANLIK ise sözleşmeye göre bu kartelin kolaylaştırıcısı durumundadır. Ancak önceki bölümlerde de ifade edildiği üzere, Bulgu-1’de gösterilen PROTOKOL başlıklı sözleşmeyi imzalayan¹⁷ on sürücü kursu ile imzası bulunmayan iki sürücü kursu¹⁸ hakkında uzlaşma kararı alındığından söz konusu teşebbüsler hakkında tekrar ihlal tespiti yapılmayacak, bu teşebbüsler yalnızca EMİR MTSK ve TRUE DANIŞMANLIK’ın 4054 sayılı Kanun’un 4. madde ihlalinden doğan sorumluluğunun tespit edilmesi amacıyla anılacaklardır.

(77) Rekabeti kısıtlama amacı bulunan bir anlaşma doğası gereği 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesini ihlal ettiğinden, söz konusu anlaşmanın pazardaki fiili veya potansiyel etkilerinin incelenmesine gerek bulunmamaktadır. Bulgu-1’de görüleceği üzere PROTOKOL başlıklı sözleşmeyi imzalamış soruşturma taraflarının 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesini ihlal etme amacı taşıdığı açıktır. Bununla birlikte sözleşmede imzacı olmayan soruşturma taraflarının ihlalden sorumluluğunun tespit edilmesi ile ihlalden sorumlu teşebbüsler hakkında uygulanacak idari para cezasının tespiti için dosya kapsamında elde edilen belgeler incelenecektir.

¹⁷ SİVASLI BURAK MTSK’nin BURAK MTSK şubesi olduğu, EŞME SONER MTSK’nin 2023 yılında EŞME OSMANLI MTSK tarafından devralındığı ve AYSU MTSK’nin SÜREN MTSK şubesi olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda YENİ UŞAK MTSK tarafından gönderilen cevabi yazıda YENİ UŞAK MTSK ile YEŞİL BANAZ MTSK’nin aynı kişi tarafından kontrol edildiği belirtilmiştir.

¹⁸ Bahse konu 12 sürücü kursu AKDOĞAN MTSK, BURAK MTSK, ERDİLEK MTSK, ELİT EGE MTSK, SÜREN MTSK, ERGÜL MTSK, GÜRAY MTSK, EŞME OSMANLI MTSK, LİDER MTSK, YENİ UŞAK MTSK, TEK MTSK ve BANAZ KARDELEN MTSK’den oluşmaktadır.

- (78) Soruşturma kapsamında elde edilen en eski belge içeriğinde görüşme kayıtlarının yer aldığı 27.12.2021 tarihinde *WhatsApp* uygulaması üzerinde oluşturulan Bulgu-2'nin, *Word* programı üzerinde oluşturulmuş sözleşme taslağı niteliğindeki 27.12.2021 kayıt tarihli ve 30.12.2021 kayıt tarihli Bulgu-3'ün birlikte değerlendirilmesi yerinde olacaktır. Söz konusu üç bulgu 11.01.2022'de yürürlüğe girmesi kararlaştırılan ve Bulgu-1'de gösterilen sözleşmenin yürürlüğe girmesinden hemen önceki bir tarihte oluşturulduğu ve içerik itibarıyla Bulgu-1'de gösterilen anlaşmanın amacıyla bütünlük arz ettikleri değerlendirilmektedir.
- (79) Yukarıda sayılan Bulgu-2 ve Bulgu-3 arasında öncelikle, soruşturma taraflarının katılımcısı bulunduğu ve Bulgu-2'de gösterilen "UŞAK MTSK KURUCULAR" başlıklı *WhatsApp* grubu incelenecektir. Söz konusu *WhatsApp* grubunun (.....) tarafından 27.12.2021 tarihinde kurulduğu ve ilgili anlaşmayı denetlemekle yükümlü TRUE DANIŞMANLIK sahibi (.....)'nın da grup üyesi olduğu anlaşılmakla birlikte grup içerisinde yapılan konuşmaların kurs fiyatının, ödeme koşullarının, anlaşmaya uymayanlara uygulanacak cezanın belirlenmesi gibi hususları içerdiği görülmektedir. Konuşma grubu içinde ulaşılabilen son mesaj 25.01.2023 tarihine aittir.
- (80) Bulgu-2'te gösterilen *WhatsApp* grubu içeriği daha ayrıntılı incelendiğinde, Bulgu-1'de gösterilen anlaşmanın öncesinde fikir alışverişi yapıldığı, fiyat anlaşmasına ilişkin taslakların paylaşıldığı, anlaşma kapsamında çeşitli tarihlerde toplantı düzenlendiği, toplantılarda çekilmiş fotoğrafların paylaşıldığı, kurs kayıt ücreti listelerinin paylaşıldığı, anlaşmanın imzalanmasından sonra anlaşmaya uyulup uyulmadığına ilişkin bilgi paylaşıldığı görülmektedir. Bu bakımdan grup içindeki iletişimin asıl amacının Bulgu-1'de gösterilen anlaşmanın kurulması ve sürdürülmesi olduğu anlaşılmaktadır. Bulgu-2'de yer verilen *WhatsApp* uygulaması üzerinden gerçekleştirilen konuşmalara ilişkin değerlendirmelere aşağıda yer verilecektir;
- I. 27.12.2021 tarihinde; söz konusu *WhatsApp* grubunun kurulduğu, *Denetim Firması* ile gerçekleştirilmesi planlanan *anlaşma toplantısına* grup üyelerinin katılımlarını bildirmelerinin istendiği, toplantıda denetim firması ile yapılacak anlaşmaya ilçelerin de dahil olduğu, ödeme koşullarına ilişkin görüşme yapılacağı, *UŞAK TABANSIZ PROTOKOL.docx* isimli *Word* belgesinin paylaşıldığı,
 - II. 06.01.2022 tarihinde; Ocak ayı döneminde alınacak kursiyer kayıtlarına ilişkin kayıt listelerinin paylaşılmasının talep edildiği, söz konusu kayıt listelerinin denetim firması ile paylaşılacağı,
 - III. 09-10.02.2022 tarihlerinde bir toplantı gerçekleştirileceği, toplantının gündeminin fiyat güncellemek olduğu,
 - IV. 12.02.2022 tarihinde; kararlaştırılan taksit sayısının nasıl uygulanacağını belirlendiği, dernek kurma işlemlerinin hızlandırılmasının talep edildiği,
 - V. 15.02.2022 tarihinde; TRUE DANIŞMANLIK'a ödenecek aidat bedelinin ve ödeme kanallarının paylaşıldığı,
 - VI. 20-24.02.2022 tarihlerinde; 24.02.2024 tarihinde toplantı gerçekleştirileceği, anlaşmayı ihlal eden bir sürücü kursunun tespit edildiği, bu nedenle toplantıya katılımın yüksek olmasının talep edildiği,
 - VII. 09.03.2022 tarihinde; fiyat güncellemesi yapmak adına bir toplantı yapılmasının kararlaştırıldığı,

- VIII. 12.04.2022 tarihinde; bir grup kursiyerin sürücü kurslarını gezerek fiyat aldığı, söz konusu kursiyerlerin fiyat güncelleme tarihinden önce kayıt yapılmasının uygun olup olmayacağının tartışıldığı,
- IX. 18.07.2022 tarihinde; ücretsiz alınacak kursiyer sayısının %(.....) olarak belirlendiği,
- X. 01.09.2022 tarihinde; dernek kurma işlemlerinin sonlandığı, üye olmak isteyenlerin kayıt yaptırabileceği,
- XI. 12.12.2022 tarihinde; i) geçmiş yılın değerlendirilmesi, ii) gelecek dönem vizyonunun oluşturulması, iii) yeni uygulanacak kurs ücretlerinin belirlenmesi, iv) iç denetim kurallarının belirlenmesi ve v) İcra Kurulu ve Denetim kurulunun belirlenmesi olarak sıralanan gündemle toplantı yapılacağı,
- XII. 13.12.2022 tarihinde; EŞME SONER ve EMİR MTSK'nin Ocak ayı kayıt listesi paylaşmadığı, telefon ile ücret bilgisi alan kursiyerlerden piyasada anlaşma harici fiyat verildiği bilgisinin alındığı,
- XIII. 25.01.2023 tarihinde; EMİR MTSK'nin anlaşmaya uymadığı, cezalandırılması amacıyla araçlarına tedbir koydurulduğu, EMİR MTSK'nin önlem aldığı için cezalandırılmadığı, EMİR MTSK'nin cezalandırılması için farklı yolların devreye sokulmasının talep edildiği ve EMİR MTSK'nin açıkça anlaşmaya uymayacağını beyan ettiği

görülmektedir.

- (81) Yukarıda özetle yer verilen konuşmalardan I, III, VII ve XI'de fiyat belirlenmesine ilişkin toplantı yapılmasına karar verildiği, I, IV ve VIII'te ödeme koşullarının belirlenmesi konulu görüşme yapıldığı, II, V, VI ve XII'de denetim kurallarına, ücretine ve sonuçlarına ilişkin duyuru yapıldığı, IV ve X'da dernek kurulmasına ilişkin bilgi paylaşıldığı, XIII'de ise anlaşmaya uymayan bir sürücü kursunun cezalandırılmasının talep edildiği görülmektedir. Söz konusu *WhatsApp* grubuna TRUE DANIŞMANLIK ve EMİR MTSK'nin yanı sıra uzlaşan AKDOĞAN MTSK, BURAK MTSK, ERDİLEK MTSK, ELİT EGE MTSK, SÜREN MTSK, ERGÜL MTSK, GÜRAY MTSK, EŞME OSMANLI MTSK, LİDER MTSK, YENİ UŞAK MTSK, TEK MTSK ve BANAZ KARDELEN MTSK'nin katıldığı dikkate alındığında, her bir soruşturma tarafının rekabeti sınırlayıcı nitelikteki anlaşmaya katılmak suretiyle 4054 Sayılı Kanun'un 4. maddesini amaç bakımından ihlal ettiği değerlendirilmektedir.
- (82) Bulgu-3'te gösterilen taslak sözleşmelerin ise Bulgu-2 ile birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir. Söz konusu iki sözleşme taslağı da *WhatsApp* grubunda (.....) tarafından paylaşılmıştır. "UŞAK TABANSIZ PROTOKOL" olarak kaydedilen sözleşme taslaklarının paylaşılma ve kayıt tarihleri ise 27.12.2021 ve 30.12.2021 olarak görülmektedir. Dolayısıyla söz konusu taslakların PROTOKOL başlıklı ihlal konusu sözleşmenin hazırlanması aşamasında oluşturulduğu ve söz konusu belgenin öncesinde kurulan *WhatsApp* grubu içinde ve söz konusu grubun kurulduğu gün paylaşıldığı anlaşılmaktadır.
- (83) Bulgu-4'de EMİR MTSK sahibi (.....) tarafından TRUE DANIŞMANLIK sahibi (.....) lehine 28.12.2021 tarihinde düzenlenmiş bir kıymetli evrak bulunmaktadır. Bulgu-1'de yer alan sözleşmenin 10. maddesinde gösterildiği üzere anlaşmayı ihlal edenlerin cezalandırılması amacıyla TRUE DANIŞMANLIK'a her bir ihlalde artan oranlı olmak üzere ceza ödeneceği kararlaştırılmıştır. Söz konusu Bulgu-4'de yer alan ödeme tutarının ise PROTOKOL başlıklı sözleşmenin 10(b). maddesinde sayılan ceza

tutarıyla aynı olduğu görülmektedir. Bu bakımdan söz konusu bulgunun ihlale konu sözleşmenin yürütülmesini teminen alınan bir cezalandırma aracı olduğu değerlendirilmektedir.

- (84) Soruşturma tarafı teşebbüslerin arasında iletişim olduğunu gösterir diğer belgeler BURAK MTSK’de yapılan yerinde incelemede elde edilen ve Bulgu-5, 6, 7, 8 ve 9’da gösterilen *Word* dokümanlarıdır. Söz konusu belgeler imzasız ve teşebbüs içi yazışma niteliğinde olmakla birlikte Bulgu-1’de gösterilen PROTOKOL başlıklı sözleşmenin hükümleri ile Bulgu-2’te gösterilen *WhatsApp* grubunda konuşulan konuları açıklar niteliktedir. Bu bakımdan anılan beş bulgunun Bulgu-1 ve Bulgu-2 ile birlikte değerlendirilmesinde fayda bulunmaktadır.
- (85) Yukarıda yer verilen beş bulgu birlikte incelendiğinde, Uşak’ta faaliyet gösteren soruşturma taraflarının 23.02.2022 tarihinden itibaren aylık bazda “UŞAK SÜRÜCÜ KURSLARI PLATFORMU” adı altında toplandığı görülmektedir. Söz konusu toplantıların konuları farklılık arz etmekle birlikte toplantıların içeriğinin fiyat tespiti ile satış koşullarını birlikte belirleme olduğu görülmektedir. Bulgu-5’da anlaşmaya uyulup uyulmadığının denetlenmesine ilişkin hususlar, Bulgu-6 ve Bulgu-7’de kurs ücretlerinin güncellenmesi, Bulgu-8 ve Bulgu-9’da yer verilen toplantılarda ise peşin ve taksitli ödemelere ilişkin kuralların belirlenmesi, denetimin nasıl yapılacağına tespiti gibi konularda karar alındığı görülmektedir. Bu bakımdan toplantıların genel hatları itibarıyla kurs ücreti belirlemeye yönelik olduğu, kursiyerlere ilişkin kayıt şartlarının görüşüldüğü, belirlenen şartların denetiminin ne şekilde sağlanacağı hususlarına ilişkin ifadelerin yer aldığı anlaşılmıştır. Söz konusu belgeler imzasız birer *Word* dokümanı olmakla birlikte Bulgu-2’te gösterilen *WhatsApp* grubu içindeki yazışmaları destekler niteliktedir. Kaldı ki Bulgu-1’de gösterilen PROTOKOL başlıklı sözleşmenin 14. maddesinde de sürücü kursları arasında yapılacak toplantılara ilişkin hüküm bulunmaktadır. İlgili maddenin;

“İş bu protokol e taraf olan Uşak İli sürücü kurslarına, aylık yapılan çalışmalar hakkında toplantıya katılan kurumların katılım imzaları 2.tarafa teslim edilmek suretiyle 2.taraf bilgi aktarıp kurumlarca rast gele seçilen kurumların ses kaydı kısmi olarak dinletilecek olup yapılacak olan toplantıda sözlü sunum şeklinde bildirmesi gerekmektedir.”

şeklinde düzenlendiği görülmekte ve söz konusu sözleşmeye taraf olan sürücü kurslarının kendi aralarında toplantı düzenlemek üzere karar alındığı anlaşılmaktadır.

- (86) Bu noktada, Bulgu-9’un ayrıca değerlendirilmesi yerinde olacaktır. Bulgu-9’da "MAYIS TOPLANTI KARARLARI.docx" isimli belge bulunmakta ve belgede Bulgu-5, Bulgu-6, Bulgu-7, ve Bulgu-8’den farklı olarak, toplantı gündemi değil, toplantıda alınan kararlar bulunmaktadır. Söz konusu toplantıda alınan kararlar özetle;
- a) Taksit sayısının ve ödeme koşullarının belirlenmesi,
 - b) Denetim usulünün değiştirilmesi ve
 - c) *WhatsApp* grubuna mesaj atabilecek kişilerin sınırlandırılmasıdır.
- (87) Bulgu-9’un toplantı tarihi olan 15.05.2022 tarihinde *WhatsApp* grubundaki yazışmalara bakıldığında ise fiyat listesi paylaşıldığı, *WhatsApp* grubuna mesaj yazabilecek kişilerin yöneticiler ile sınırlandırıldığı ve peşin ve taksitli ödemelere ilişkin açıklamada bulunduğu görülmektedir. Bu çerçevede Bulgu-1’de gösterilen anlaşmanın uygulaması amacıyla hareket edildiği değerlendirilmektedir.
- (88) Bulgu-10’da gösterilen finansal belgeye ilişkin değerlendirilme yapılması da yerinde olacaktır. Anılan bulguda (.....) Bankası tarafından gönderilen e-postada, YENİ UŞAK

MTSK'nin yetkilisi (.....)'in banka hesabı üzerinden TRUE DANIŞMANLIK'ın sahibi (.....)'nın hesabına 11.03.2023 tarihinde para aktarıldığı görülmektedir. Söz konusu belgelerin içinde borç ilişkisinin ne olduğuna ilişkin bir açıklama yer almamaktadır. Bununla birlikte PROTOKOL başlıklı sözleşmenin 12. maddesinde anlaşmaya taraf her bir sürücü kursunun aylık ve yıllık olmak üzere TRUE DANIŞMANLIK'a aidat ödeyeceği kararlaştırılmıştır. Bulgu-2'te görülebileceği üzere grup içindeki yazışmalardan TRUE DANIŞMANLIK'a ait ödemelerinin zamanında yapılması, gecikmiş ödemelerin tamamlanması ve ödemelerin hangi kanallardan yapılabileceği sık sık duyurulmaktadır. Bu çerçevede söz konusu para aktarımının ihlal konusu anlaşma çerçevesinde ödendiği değerlendirilmektedir.

- (89) Değerlendirme kapsamında Uşak ilinde faaliyet gösteren sürücü kursları tarafından gerçekleştirilen ihlalin süresine de değinmekte fayda bulunmaktadır. Dosya kapsamında elde edilen bilgi ve belgeler incelendiğinde, ihlali açık şekilde gösteren Bulgu-1'in imza tarihinin bulunmadığı ve ancak yürürlük tarihinin bulunduğu görülmektedir. Yine soruşturma kapsamında edinilen ve önemli bir belge kabul edilebilecek Bulgu-2'de görüleceği üzere, soruşturma taraflarının anlaşmanın kurulması ve yürütülmesi amacıyla *WhatsApp* grubunun 27.12.2021 tarihinde kurulduğu ve tespit edilebilen son iletişimin 25.01.2023 tarihinde gerçekleştiği görülmektedir. Diğer yandan Bulgu-10'da gösterilen para transferi bildiriminin Bulgu-2'de gösterilen *WhatsApp* grubunda kaydedilen son iletişimden daha sonraki bir tarihte gerçekleştiği görülmektedir. Yukarıda açıklandığı üzere söz konusu para aktarımının sözleşmede hükmedilen danışmanlık hizmetinin karşılığı olarak ödediği göz önünde bulundurulduğunda söz konusu inceleme kapsamında elde edilen tarihli belgenin 11.03.2023 tarihine ait olduğu anlaşılmaktadır.
- (90) Yukarıda açıklanan gerekçelerle ihlalin Bulgu-2'de gösterilen *WhatsApp* grubunun kurulması (27.12.2021) ile Bulgu-10'da yer verilen ödeme tarihi (11.03.2023) arasında gerçekleştiği ve bir yıldan uzun beş yıldan kısa olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- (91) Sonuç olarak, soruşturma kapsamında Uşak ilinde faaliyet gösteren sürücü kurslarında ve TRUE DANIŞMANLIK'ta yapılan incelemelerde elde edilen ve aktif işbirliği başvurusu sahibi tarafından sunulan bilgi ve belgelerinden birlikte değerlendirilmesinden, AKDOĞAN MTSK, BANAZ KARDELEN MTSK, BURAK MTSK, ELİT EGE MTSK, ERDİLEK MTSK, ERGÜL MTSK, EŞME OSMANLI MTSK, GÜRAY MTSK, LİDER MTSK, SÜREN MTSK, TEK MTSK ve YENİ UŞAK MTSK'nin, aktif işbirliği başvurusu sahibi EMİR MTSK'nin ve Uşak ilinde sürücü kursu faaliyeti yürütmeyen TRUE DANIŞMANLIK'ın Uşak ili sürücü kursu ücretlerinin ve ödeme yöntemlerinin belirlenmesine ilişkin eylemlerinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde yasaklanmış olan *"mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının fiyatı oluşturan maliyet, kâr gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi"* halleriyle örtüştüğü, dolayısıyla yukarıda yer verilen bilgi ve belgeler ışığında tarafların kartel kurmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte daha önce açıklandığı üzere Kurulun 14.03.2024 tarih ve 24-13/250-105 sayılı kararı ile AKDOĞAN MTSK, BANAZ KARDELEN MTSK, BURAK MTSK, ELİT EGE MTSK, ERDİLEK MTSK, ERGÜL MTSK, EŞME OSMANLI MTSK, GÜRAY MTSK, LİDER MTSK, SÜREN MTSK, TEK MTSK ve YENİ UŞAK MTSK hakkında yürütülen soruşturmanın uzlaşma usulü ile sonlandırılmasına karar verilmiştir. Devam eden bölümde uzlaşan teşebbüsler hakkında ilave bir değerlendirme yapılmaksızın, yalnızca TRUE DANIŞMANLIK ve EMİR MTSK hakkında değerlendirmelere yer verilecektir.

I.4.2.1. TRUE DANIŞMANLIK Hakkında Değerlendirme

- (92) Önceki başlıklar altında değinildiği üzere TRUE DANIŞMANLIK, kurumsal firmaların iç ve dış denetimini yürüten; hukuk, araştırma ve dedektiflik alanlarında faaliyet gösteren bağımsız bir danışmanlık şirkettir. Bu bakımdan faaliyet alanları göz önüne alındığında sürücü kurslarıyla TRUE DANIŞMANLIK arasında yatay düzeyde bir rekabet olmadığı açıktır. Öte yandan sözleşme kapsamında TRUE DANIŞMANLIK tarafından gerçekleştirilen denetim hizmeti ile ihlal tarafı olan sürücü kurslarının faaliyetleri bakımından bir dikey ilişki olduğu da söylenemeyecektir. Sürücü kurslarının TRUE DANIŞMANLIK'tan aldığı hizmetin sürücü kursu faaliyetlerinin üretilmesiyle/meydana gelmesiyle doğrudan veya dolaylı bir ilişkisi bulunmamaktadır. Söz konusu ilişkinin kaynağı doğrudan doğruya Bulgu-1'de gösterilen PROTOKOL başlıklı sözleşmenin kendisidir. Bu çerçevede TRUE DANIŞMANLIK'ın inceleme konusu rekabet ihlaline katılıp katılmadığının değerlendirilmesinin sürücü kurslarına ilişkin değerlendirmeden ayrışması gerekmektedir. Bu çerçevede, TRUE DANIŞMANLIK'ın söz konusu ihlale iştirak edip etmediği, 5236 sayılı Kanun'un 14. maddesi kapsamında söz konusu fiili bilerek ve isteyerek gerçekleştirip gerçekleştirmediği tespit ederek belirlenebilecektir.
- (93) Öte yandan TRUE DANIŞMANLIK'ın PROTOKOL başlıklı sözleşmenin kurulması ve yürütülmesindeki rolünün aydınlatılması TRUE DANIŞMANLIK'a verilecek idari para cezasının oranının tayininde önem arz etmektedir.
- (94) Soruşturma kapsamında elde edilen Bulgu-1'de gösterilen PROTOKOL başlıklı sözleşmenin denetlenmesi amacıyla TRUE DANIŞMANLIK'ın görevlendirilmesi kararlaştırılmıştır. Buna göre TRUE DANIŞMANLIK'ın görevleri arasında sürücü kurslarının müşterilere teklif ettikleri kurs ücretlerinin tespit edilmesi, sözleşmeden cayan sürücü kurslarının bildirilmesi ve sürücü kursunun cezalandırılması amacıyla ceza tutarının tahsil edilmesi yer almaktadır.
- (95) Bulgu-2'deki ihlale taraf sürücü kurslarının yer aldığı *WhatsApp* grubunun içerisinde TRUE DANIŞMANLIK teşebbüsü yetkilisi olan (.....)'nın da yer aldığı, görüşmelerde sözleşmenin yorumlanması noktasında kararlara müdahale ettiği, toplantılara bizatihi kendisinin katıldığı, kursiyer listelerinin ve kurs ücretlerinin denetimini yaptığı, aidatın bedelinin ve ödeme kanallarını paylaştığı anlaşılmaktadır.
- (96) Bu doğrultuda, Bulgu-4'de yer verilen 35.000 TL tutarlı bono incelendiğinde (.....) sahibi (.....)'in borçlu/keşideci olarak, TRUE DANIŞMANLIK yetkilisi (.....)'nın ise alacaklı olarak yer aldığı tespit edilmiştir. Sözleşmeye göre sürücü kurslarının sözleşmeye uymalarını teminen TRUE DANIŞMANLIK denetim gerçekleştirecek, denetimler vasıtasıyla sözleşme ihlalinin tespiti halinde ise sürücü kurslarına cezai işlem uygulanacaktır. Sözleşmede ceza tutarları da öngörülmüş olup her bir sürücü kursu sözleşmeyi ihlal etmesi durumunda TRUE DANIŞMANLIK'a birinci ihlal için 25.000 TL + KDV, ikinci ihlal için 35.000 TL + KDV ve üçüncü ihlal için 50.000 TL + KDV ceza ödemeyi kabul etmişlerdir. Bulgu-4'de yer verilen bono üzerindeki tutarın PROTOKOL başlıklı sözleşmenin 10. maddesinde yer alan 2. ihlale uygulanacak ceza tutarı ile uyuştugu ve borçlu tarafın sürücü kursu, alacaklı tarafın ise TRUE DANIŞMANLIK yetkilisi (.....) olarak belirlendiği ve ilgili belgenin başvuranın iddia ettiği ceza tahsil süreci ile örtüştüğü anlaşılmıştır.
- (97) Yukarıda açıklanan bulgular doğrultusunda TRUE DANIŞMANLIK'ın Uşak'taki MTSK'lerin sürücü kursu ücretlerinin birlikte tespitini konu olan sözleşmenin tarafı olduğu anlaşılmaktadır. Söz konusu anlaşmaya göre MTSK'ler sürücü kurs ücretlerini belirlemekte, TRUE DANIŞMANLIK ise MTSK'lerin anlaşmaya uyup uymadığını

denetlemekte ve uzlaşmazlıkların çözümü için danışmanlık vermektedir. Bu doğrultuda TRUE DANIŞMANLIK'ın ihlale konu sözleşmenin yürütülmesine ilişkin denetçi rolü üstlendiği, sözleşmenin uygulanışını yönettiği ve tarafları bilgilendirdiği, bu doğrultuda 5236 sayılı Kanunun 14. maddesi anlamında ihlale bilerek ve isteyerek katıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

- (98) Yukarıda açıklanan gerekçelerle TRUE DANIŞMANLIK'ın inceleme konusu ihlali bilerek ve isteyerek gerçekleştirdiği, doğrudan ya da dolaylı eylemleri ile ihlal ihlalin sürdürülmesinde aracılık ettiği, aynı zamanda bu oluşumun kurulmasını ve yürütülmesini kolaylaştırdığı değerlendirilmektedir. Söz konusu fiilleri nedeniyle TRUE DANIŞMANLIK'ın 5236 sayılı Kanunun 14. maddesi anlamında Uşak ilinde faaliyet gösteren sürücü kurslarının aralarında fiyat anlaşması yaparak 4054 sayılı Kanun'un ihlal etmelerine iştirak ettiği ve söz konusu sürücü kursları arasında fiyat tespitine ilişkin kartel kurulmasını ve sürdürülmesini kolaylaştırdığı, bu suretle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği sonucuna varılmıştır.
- (99) 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararlarının aynı maddede sayılan koşulların tamamını sağlaması halinde bunların 4. madde hükmünün uygulanmasından muaf tutulabileceği öngörülmüştür. Soruşturmanın konusunu, rakip teşebbüslerin aralarında anlaşarak ortak fiyat tespit etmeleri ve bu anlaşmaya kartel kolaylaştırıcısı teşebbüsün iştirak etmesini oluşturmaktadır. Kurulun geçmiş tarihli birçok kararında görüldüğü üzere fiyat anlaşmaları, rekabeti sınırlamakla birlikte telafi niteliğinde herhangi bir somut fayda ortaya çıkarmamaktadır. Aksine fiyatların rekabetçi seviyenin üzerine çıkmasını sağladıklarından, tüketicilere ve topluma zarar vermektedir. Fiyat artışı neticesinde tüketiciler ya hizmeti hiç satın alamamakta ya da aynı mal veya hizmeti daha yüksek bir fiyattan satın almaktadırlar. Bu şekilde tüketici refahında ve dolayısıyla toplumsal refahta bir azalma gerçekleşirken sadece ihlal taraflarının refahında bir artış olmaktadır. Bu çerçevede, soruşturmaya konu TRUE DANIŞMANLIK'ın iştirak ettiği rekabet ihlali 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında ele alındığında, ilgili teşebbüslerin aralarında kurs ücretlerini belirlemelerinin, söz konusu maddede belirtilen "Tüketicinin bundan yarar sağlaması" şartını sağlamadığı gibi soruşturmaya konu anlaşma sonucu ortaya çıkması muhtemel faydanın tamamen ihlal tarafları lehine etki doğurması, soruşturmaya taraf teşebbüslerin müşterilerinin bu uygulamadan fayda sağlamak yerine zarar görmesi nedenleriyle, söz konusu anlaşmanın muafiyetten yararlanamayacağı sonucuna varılmıştır.

I.4.3. TRUE DANIŞMANLIK Yazılı Savunması ve Değerlendirme

- (100) TRUE DANIŞMANLIK tarafından gönderilen ve Kurum kayıtlarına 09.11.2023 tarih ve 44448 sayılı ile intikal eden birinci yazılı savunmada aşağıdaki hususlara yer verilmiştir:
- Başvuran tarafından TRUE DANIŞMANLIK tarafından çalışanlarının müşterilere yaklaşımı, müşteriler ile olan diyalogları, işyerinde yaşanan problemlere yaklaşımının anket çalışması ile denetlenmesinin istendiği, TRUE DANIŞMANLIK'ın bu kapsamda anket çalışmalarının yürüttüğü, anket çalışmasının karşılığı olarak verilen senedin başvuran tarafından ödenmediği ve işbu ödenmeyen senetlerin tahsili için başvurana icra takibinin TRUE DANIŞMANLIK tarafından başlatıldığı,
 - Uşak ilindeki sürücü kursları tarafından TRUE DANIŞMANLIK'a söz konusu protokolün fikir olarak sunulduğu, ancak kabul edilmediği, TRUE DANIŞMANLIK'ın sürücü kurslarıyla bir araya gelerek bir protokol imzalamadığı,

harici araştırmalar sonucu öğrenilen bilgiye göre söz konusu protokolün taslak olarak hazırlandığının uygulamaya geçilmediğinin öğrenildiği, protokolün herhangi bir bağlayıcılığının bulunmadığı, başvuranın UŞAK ilinde bulunan tüm sürücü kurslarını zarara uğratmak için başvurularda bulunduğu,

- Sözleşme içeriklerinde senet verildiğine ilişkin ibarenin yer almadığı, senet üzerinde de teminat senedi olduğuna ilişkin ibareye rastlanılmadığı, senedin zorla imzalatılmadığı

ileri sürülmüştür.

- (101) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde, bir anlaşmadan bahsedebilmek için taraflar arasında ortaya çıkan ilişkilerin hukuki niteliği veya şekli önem taşımamaktadır. Önemli olan husus, piyasada belirli bir şekilde davranmaya yönelik olarak ortak ve karşılıklı iradenin herhangi bir şekilde beyan edilmesidir. Dolayısıyla rekabet hukuku çerçevesinde anlaşmalar ve o anlaşmaların oluşmasına temel teşkil eden karşılıklı beyan ve irade uyuşması, yazılı, sözlü, açık veya zımni birçok şekilde meydana gelebilir. Diğer bir deyişle anlaşmaların ve bu anlaşmaların oluşmasına temel teşkil eden irade beyanlarının ve irade uyuşmasının gösterilmesi, anılan teşebbüsler arasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme amacını taşıyan veya bu etkiyi doğurabilecek nitelikte bir anlaşmanın varlığının ispatı için yeterli olduğu kabul edilmektedir.
- (102) Yukarıda ayrıntılarıyla açıklandığı üzere Bulgu-1'de Uşak ilinde faaliyet gösteren 11 sürücü kursu tarafından imzalanmış, bunun yanında Bulgu-2'de tüm soruşturma taraflarının katılımcısı olduğu WhatsApp grubunda anlaşmanın yürütülmesi amacıyla beyanlarda bulunulmuştur. Dolayısıyla TRUE DANIŞMANLIK tarafından Uşak ilinde bulunan sürücü kurslarına anketörlük hizmetinin verildiği, rekabeti sınırlayıcı anlaşmanın gerçekleştirilmediği savunması, sunulan hizmetin anketörlük ve sekreteryaya hizmetinin ötesine geçerek bir kartelin kurulması ve devam ettirilmesine yönelik olduğu anlaşılmaktadır.
- (103) Diğer yandan TRUE DANIŞMANLIK tarafından sözleşme içeriğinde sürücü kursları tarafından senet verilmesine ilişkin hüküm bulunmadığı savunması da ihlale ilişkin bulgular birlikte değerlendirilerek kabul edilmemiştir. Bahsi geçen PROTOKOL başlıklı sözleşmede sürücü kursları tarafından aidat adı altında düzenli bir ödeme yapılacağı, bunun yanında, ihlale uymayan sürücü kurslarının bir ceza tutarı ödemesi gerektiğine ilişkin hükümler bulunmaktadır. Kaldı ki Bulgu-2'de görüleceği üzere sürücü kurslarının anlaşma çerçevesinde ödeme yapması gerektiğine ilişkin uyarılar yapılmaktadır. Dolayısıyla TRUE DANIŞMANLIK'a yapılan para transferi veya TRUE DANIŞMANLIK adına ciro edilen senetlerin, anlaşma çerçevesinde yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

I.4.4. İdari Para Cezasının Belirlenmesine İlişkin Değerlendirme

- (104) 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası; *"Bu Kanunun 4, 6 ve 7 nci maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunanlara, ceza verilecek teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onuna kadar idarî para cezası verilir."* hükmünü amirdir. Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik'in (Ceza Yönetmeliği) 1. maddesinde ise Yönetmeliğin amacı; *"4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 4 üncü ve 6 ncı maddelerinde yasaklanmış*

davranışlarda bulunan teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyeleri ile bunların yönetici ve çalışanlarına, aynı Kanunun 16 ncı maddesi gereğince verilecek para cezasının tespitine ilişkin usul ve esasları düzenlemek” şeklinde belirlenmiştir.

- (105) Ceza Yönetmeliği'nin 4. maddesinde idari para cezası belirlenirken öncelikle temel para cezasının hesaplanacağı; ardından ağırlaştırıcı ve hafifletici unsurlar göz önünde bulundurularak temel para cezasının arttırılmasının ve/veya cezadan indirim yapılmasının söz konusu olacağı düzenlenmektedir.
- (106) Ceza Yönetmeliği'nin temel para cezasını düzenleyen 5. maddesinin ilk fıkrasına göre; temel para cezası hesaplanırken ihlale taraf olan teşebbüslerin Kurul tarafından saptanacak yıllık gayri safi gelirlerinin, karteller için %2'si ile %4'ü, diğer ihlaller için %0,5'i ile %3'ü arasında bir oran esas alınacaktır. Bu çerçevede ilk olarak tespit edilen ihlalin hukuki niteliğinin belirlenmesi gerekmektedir.
- (107) Ceza Yönetmeliği'nin 3. maddesinde; "Fiyat tespiti, müşterilerin, sağlayıcıların, bölgelerin ya da ticaret kanallarının paylaşılması, arz miktarının kısıtlanması veya kotalar konması, ihalelerde danışıklı hareket konularında, rakipler arasında gerçekleşen, rekabeti sınırlayıcı anlaşma ve uyumlu eylemler", "kartel" olarak tanımlanmaktadır. Bu çerçevede, yukarıda yapılan açıklamalara paralel olarak Uşak ilinde bulunan motorlu taşıtlar sürücü kurslarının eylemlerinin fiyat tespitine yönelik rakipler arası anlaşma niteliğinde bulunduğu, dolayısıyla kartel tanımı kapsamında olduğu kanaati oluşmuştur.
- (108) Bu itibarla soruşturma kapsamında tespit edilen eylemin Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca "kartel" kategorisinde olduğu değerlendirilmiş, temel para cezası başlangıç oranı %(.....) olarak tespit edilmiştir.
- (109) Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasında ihlalin süresinin temel para cezasının tespitinde dikkate alınacağı öngörülmektedir. Belirtilen hükme göre temel para cezasının miktarı; bir ila beş yıl arasında süren ihlallerde yarısı oranında, beş yıldan uzun süren ihlallerde ise bir katı oranında arttırılacaktır.
- (110) Yukarıda açıklandığı üzere, dosya kapsamında elde edilen bilgi ve belge çerçevesinde ihlalin 27.12.2021 ile 11.03.2023 (1 yıl 75 gün) tarihleri arasında gerçekleştiği tespit edilmiştir. Bu çerçevede ihlalin süresinin bir yıldan uzun ve beş yıldan kısa olduğu anlaşılmaktadır. Bu çerçevede belirlenen başlangıç oranı Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi uyarınca yarısı oranında arttırılarak temel para cezası oranı %(.....) olarak tespit edilmiştir.

I.4.5. EMİR MTSK'nin Aktif İşbirliği Başvurusu Hakkında Değerlendirme

- (111) Yukarıda yer verildiği üzere EMİR MTSK Bulgu-1'de gösterilen PROTOKOL başlıklı sözleşmenin imzacıları arasında yer almaktadır. Bunun yanında Bulgu-2'te gösterilen WhatsApp grubuna katılmış ve Bulgu-4'te gösterilen kıymetli evrakı TRUE DANIŞMANLIK'a vererek PROTOKOL başlıklı sözleşmenin gereğini yerine getirmiştir. İnceleme kapsamında elde edilen tüm bilgi ve belge birlikte değerlendirildiğinde EMİR MTSK'nin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilmesini amaçlayan anlaşmanın bir katılımcısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- (112) Öte yandan, EMİR MTSK tarafından mevcut soruşturmanın açılmasına kaynaklık eden başvuruda oldukça ayrıntılı açıklamalar ile anlaşmayı gösterir nitelikte bilgi ve belge sunulmuştur. Dahası, önaraştırma aşamasında EMİR MTSK ile yapılan görüşmede rekabete aykırı anlaşmanın detaylarına ilişkin ilave bilgi sunulmuştur.

- (113) Kurul Aktif İşbirliği Yönetmeliği çerçevesinde yapılan 22.02.2023 tarihli ve 35914 sayılı sayılı başvurunun, Yönetmeliğin 6. maddesinde belirlenen koşulları yerine getirmesi kaydıyla, anılan yönetmeliğin 4. maddesi kapsamında kabul edilmesine 21.09.2023 tarih ve 23-45/843-MP sayı ile karar vermiştir.
- (114) Aktif İşbirliği Yönetmeliği'nin 6. maddesi uyarınca, bir aktif işbirliği başvurusunun ardından Kurulun aktif işbirliği başvurusu yapan teşebbüsün ve bu teşebbüs yöneticilerinin cezadan bağışık olup olmadığı hususunda karar alması ve bu kararı başvuru sahiplerine tebliğ etmesi gerekmektedir. Bu itibarla soruşturma açılmasına kaynaklık eden başvurunun Aktif İşbirliği Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir.
- (115) Anılan yönetmeliğin 6. maddesinde bir başvurunun aktif işbirliği başvurusu sayılabilmesi için barındırması gereken koşullara ve başvuru usulüne yer verilmiştir. İlgili maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (c), (ç) ve (d) bentlerinde;

“(a) Başvuru konusu kartelin etkilediği ürünler, kartelin coğrafi kapsamı, kartelin süresi, kartele taraf olan teşebbüslerin ve varsa kartel kolaylaştırıcılarının isimleri ve/veya ticaret ünvanları ile adresleri, kartelle ilişkili görüşmelerin tarihleri, yerleri, katılımcıları, kullanılan görüşme araçları ve kartelle ilgili sahip olunan diğer bilgi ve belgeler sunulur.

(b) Başvuru konusu kartelle ilgili bilgi ve belgeler gizlenmez veya ortadan kaldırılmaz.

(c) Görevli birim tarafından kartelin ortaya çıkarılmasını zorlaştıracak gerekçesiyle aksi belirtilmedikçe, başvuru konusu kartele taraf olunmaya son verilir.

(ç) Görevli birim tarafından aksi belirtilmedikçe başvuru, soruşturma raporunun tebliğine kadar gizli tutulur.

(d) Kurulun soruşturmanın tamamlanmasından sonra vereceği nihai karara kadar aktif işbirliği sürdürülür.”

hükmedilmiştir. Bu kapsamda öncelikle belirtilmesi gereken husus, önaraştırmanın açılmasına kaynaklık eden başvurunun ekinde yer alan PROTOKOL başlıklı sözleşmenin imzalı örneği delil olarak sunulmuştur. Söz konusu bilgi ve belge, Kurulun önaraştırma başlatmasına kaynaklık etmiştir.

- (116) Yine başvuruda, ihlale konu sözleşmeye taraf olan sürücü kurslarının ve kartel kolaylaştırıcısının isimlerine yer verildiği, kartel sürecinin işleyişine dair detaylı açıklamaların bulunduğu, iddiaları destekleyecek bilgi ve belgelerin sunulduğu görülmektedir. Benzer şekilde başvuru sahibi Kurum ile işbirliğini sürdürmüş ve 15.08.2023 tarihinde gerçekleştirilen görüşmede ilgili dosya bakımından fayda sağlayabilecek nitelikte ek bilgiler sunmuştur. Ayrıca teşebbüsün; ihlale taraf olarak kalmayı reddettiği, bu gerekçeyle kendisinden alınan senetlerin kırdırıldığı ancak ihlalin dışında kalmayı sürdürdüğü anlaşılmıştır. Ek olarak aktif işbirliği başvurusu sahibi soruşturma süreci devam ederken kartel üyelerinin ve TRUE DANIŞMANLIK teşebbüsünün içerisinde bulunduğu WhatsApp grubunun içeriğini sunmuştur. Bu bakımdan başvurunun; bir aktif işbirliği başvurusunda yer alması gereken bilgi ve belgeleri içerdiği, önaraştırma kararı alınmadan önce ve rakiplerinden bağımsız yapılan ilk başvuru olduğu ve ihlale katılımın sonlandırıldığı anlaşılmıştır.
- (117) Kurum ile dosya kapsamında aktif işbirliği yapan EMİR MTSK'nin, ihlal tespiti yapılmasını sağlayan sözleşme örneğini ve ihlali gösterir diğer bilgi ve belgeyi Kuruma sunması, EMİR MTSK'nin bu türden ihlal teşkil eden eylemlerini sonlandırması ve tüm bilgi taleplerine kapsamlı olarak yanıt vermesi gibi hususlar dikkate alınarak 4054 sayılı

Kanun'un 16. maddesinin altıncı fıkrası uyarınca EMİR MTSK'ye idari para cezası verilmemesi sonucuna ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

(118) Rekabet Kurulunun 21.09.2023 tarihli ve 23-45/844-M sayılı kararı uyarınca yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen Rapor'a ve Ek Görüş'e, toplanan delillere, yazılı savunmalara ve incelenen dosya kapsamına göre,

- 1- True Özel Araştırma ve Danışmanlık Tic. San. Ltd. Şti. ile Mir İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Sürücü Kursu İnşaat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketinin fiyat tespiti yapmak suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğine,
- 2- Bu nedenle, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası ile Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik'in 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi, ikinci fıkrası ve üçüncü fıkrasının (a) bendi uyarınca 2023 yılı gayrisafi geliri üzerinden takdiren (.....) oranında olmak üzere True Özel Araştırma ve Danışmanlık Tic. San. Ltd. Şti. ye 40.365,81-TL idari para cezası verilmesine,
- 3- Bununla birlikte, Kartellerin Ortaya Çıkarılması Amacıyla Aktif İşbirliği Yapılmasına Dair Yönetmelik'ten yararlanmak üzere yaptığı başvuru hakkında verilen 21.09.2023 tarih ve 23-45/843-MP sayılı Kurul kararı dikkate alınarak Mir İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Sürücü Kursu İnşaat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin 6. fıkrası kapsamında idari para cezası verilmemesine

gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.